

P L A N
DJELOVANJA U PODRUČJU PRIRODNIH NEPOGODA
ZA 2025. GODINU
OPĆINA BREZNICA

Studenj 2024. godine

Pojmovnik

Gradevina je sklop definiran propisom kojim se uređuje gradnja;

Imovina obuhvaća građevine, infrastrukturu, opremu, zemljišta, višegodišnje nasade, šume, stoku, obrtna sredstva u poljoprivredi te ostala sredstva i dobra;

Poljoprivrednik je fizička ili pravna osoba ili skupina fizičkih ili pravnih osoba koja obavlja poljoprivrednu djelatnost na području Republike Hrvatske, a obuhvaća sljedeće organizacijske oblike: obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, samo-opskrbeno poljoprivredno gospodarstvo, obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, trgovačko društvo ili zadrugu registriranu za obavljanje poljoprivredne djelatnosti te druga pravna osoba;

Štete u poljoprivredi su štete koje je poljoprivrednik pretrpio na poljoprivrednom zemljištu i/ili primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji;

Štete u šumarstvu su štete na šumskom zemljištu i šumama;

Poljoprivredno gospodarstvo čine sve proizvodne jedinice na kojima se obavlja poljoprivredna djelatnost i kojima upravlja poljoprivrednik, a koje se nalaze na području Republike Hrvatske;

Osiguravatelj je društvo za osiguranje u smislu zakona kojim je uređeno osiguranje;

Oštećenik je fizička ili pravna osoba na čijoj je imovini utvrđena šteta od prirodnih nepogoda sukladno kriterijima iz ovoga Zakona;

Katastrofa ima značenje u smislu zakona kojim je uređen sustav civilne zaštite (CZ). Katastrofa je stanje izazvano prirodnim i/ili tehničko-tehnološkim događajem koji opsegom, intenzitetom i neočekivanošću ugrožava zdravlje i živote većeg broja ljudi, imovinu veće vrijednosti i okoliš, a čiji nastanak nije moguće spriječiti ili posljedice otkloniti djelovanjem svih operativnih snaga sustava CZ;

Poduzetnik je svaka pravna ili fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu robe i usluga bez obzira na to stječe li profit ili ne stječe;

Stambene zgrade u smislu ovoga Zakona su zgrade za smještaj i boravak ljudi; **Infrastruktura** su građevine definirane propisom kojim se uređuje prostorno uređenje;

Važeće tržišne cijene su cijene određene na odgovarajućem tržištu;

Jedinstvene cijene su cijene koje donosi, objavljuje i unosi u Registar šteta Državno povjerenstvo za procjenu šteta od prirodnih nepogoda na prijedlog nadležnog ministarstva;

Realna procjena vrijednosti imovine je procjena imovine od strane nadležnih ministarstava;

Registar šteta je digitalna baza podataka svih šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda na području Republike Hrvatske;

Štete u ribarstvu su štete na imovini i/ili proizvodnji proizvoda ribarstva i akvakulture;

Žurna pomoć je pomoć koja se dodjeljuje u slučajevima u kojima su posljedice na imovini stanovništva, pravnih osoba i javnoj infrastrukturi uzrokovane prirodnom nepogodom i/ili katastrofom takve da prijete ugrozom zdravlja i života stanovništva na područjima zahvaćenim prirodnom nepogodom.

Prirodnom nepogodom smatraju se iznenadne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vremenskim prilikama, seizmičkim uzrocima i drugim prirodnim uzrocima koje prekidaju normalno odvijanje života, uzrokuju žrtve, štetu na imovini i/ili njezin gubitak te štetu na javnoj infrastrukturi i/ili u okolišu (Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, NN 16/19).

Velika nesreća je događaj koji je prouzročen iznenadnim djelovanjem prirodnih sila, tehničko tehnoloških ili drugih čimbenika s posljedicom ugrožavanja zdravlja i života građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša na mjestu nastanka događaja ili širem području, čije se posljedice ne mogu sanirati samo djelovanjem žurnih službi na području njezina nastanka (Zakon o sustavu civilne zaštite, NN 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22).

Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine broj 16/19“), uređeni su kriteriji i ovlasti za proglašenje prirodne nepogode, način procjene štete od prirodne nepogode, postupak dodjele pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih na području Republike Hrvatske, vođenje Registra šteta od prirodnih nepogoda te druga pitanja u vezi s dodjelom pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda.

Nakon Zakona donijet je i Pravilnik o registru šteta od prirodnih nepogoda („Narodne novine broj 65/19“).

Pravilnikom o *Registru šteta od prirodnih nepogoda* (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuje se sadržaj, oblik i način dostave podataka o nastalim štetama od prirodnih nepogoda iz članaka 12., 13., 14., 25., 28., 39. i 41. Zakona.

Sredinom 2024.godine Općina Breznica je izradila i usvojila Reviziju II. Procjene rizika od velikih nesreća za područje Općine Breznica, a odmah potom izradila i novi Plan djelovanja civilne zaštite Općine. Predmetnom dokumentacijom analizirani su i rizici/ scenariji ekstremnih vremenskih pojava/uvjeta u području Općine, posebno Suše, Toplinskog vala, Potresa, Poplava i Klizišta tla.

Prirodne nepogode ranije su nazivane „elementarne“ nepogode.

SADRŽAJ

I. UVOD.....	4
II. NADLEŽNA TIJELA I OPIS POSLOVA.....	4
III. IZVORI, NAMJENA I PLANIRANJE NOVČANIH SREDSTAVA.....	6
IV. PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE I POSTUPANJA NADLEŽNIH TIJELA.....	7
V. NAČIN DODJELE POMOĆI I RASPODJELE SREDSTAVA POMOĆI ZA UBLAŽAVANJE I DJELOMOČNO UKLANJANJE ŠTETA OD PRIRODNIH NEPOGODA.	9
VI. NAČIN DODJELE I RASPODJELE SREDSTAVA ŽURNE POMOĆI	10
VII. IZVJEŠĆA, REGISTAR ŠTETA I NADZOR	11
VIII. PRAVILNIK O REGISTRU ŠTETA OD PRIRODNIH NEPOGODA.....	12
IX. PRIRODNE NEPOGODE U PODRUČJU OPĆINE BREZNICA.....	13
X. MJERE I NOSITELJI U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNIH NEPOGODA	14
XI. PROCJENA OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA.....	33
XII. OSTALE MJERE KOJE UKLJUČUJU SURADNJU S NADLEŽNIM TIJELIMA (ŽUPANIJA, MINISTARSTVO, STRUČNJAKA ZA PODRUČJE PRIRODNIH NEPOGODA).....	34
ZAKLJUČAK.....	34

Prilozi Plana:

Dodatak: Utjecaj klimatskih promjena na prirodne nepogode

Prilog 1 – Grafički prikaz procesa kod dešavanja prirodne nepogode

Prilog 2 - Važeća Odluka o povjerenstvu za procjene šteta od prirodnih nepogoda Općine Breznica

Prilog 3 - Način procjene različitih vrsta štete po Pravilniku o Registru šteta od prirodnih nepogoda i obrasci i sadržaji Područja procjena šteta A – K s pripadajućim priložima (tablicama)

Prilog 3A – Bitni obrasci za popunu (u wordu)

Napomena:

U prvom dijelu Plana (t. I. do VIII.) isti prati strukturu predmetnog *Zakona o ublažavanju i otklanjanju posljedica prirodnih nepogoda* te *Pravilnika o registru šteta*, a u drugom dijelu (t. IX. do XII.) konkretizira Plan za područje Općine Breznica i prirodne ugroze.

I. UVOD

Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine“ broj 16/19 - u daljnjem tekstu „**Zakon**“) uređuju se kriteriji i ovlasti za proglašenje prirodne nepogode, procjena štete od prirodne nepogode, dodjela pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih na području Republike Hrvatske.

Naknadno je usvojen **Pravilnik o registru šteta od prirodnih nepogoda** („Narodne novine“ broj 65/19 - u daljnjem tekstu: „**Registar šteta**“) te regulirana druga pitanja u vezi s dodjelom pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda.

Namjenski **pojmovnik** korišten u propisima iz ove oblasti nalazi se u predgovoru ovog Plana.

Prirodna nepogoda

Prirodnom nepogodom, u smislu ovoga Zakona, smatraju se iznenadne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vremenskim prilikama, seizmičkim uzrocima i drugim prirodnim uzrocima koje prekidaju normalno odvijanje života, uzrokuju žrtve, štetu na imovini i/ili njezin gubitak te štetu na javnoj infrastrukturi i/ili u okolišu.

Prirodnom nepogodom iz stavka 1. ovoga članka smatraju se:

1. potres,
2. olujni i orkanski vjetar,
3. požar,
4. poplava,
5. suša,
6. tuča, kiša koja se smrzava u dodiru s podlogom,
7. mraz,
8. izvanredno velika visina snijega,
9. snježni nanos i lavina,
10. nagomilavanje leda na vodotocima,
11. klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta,
12. druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području.

U smislu ovoga Zakona, štetama od prirodnih nepogoda ne smatraju se one štete koje su namjerno izazvane na vlastitoj imovini te štete koje su nastale zbog nemara i/ili zbog nepoduzimanja propisanih mjera zaštite.

Prirodna nepogoda može se proglasiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20 % vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30 % prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području JLS najmanje 30 %.

Ispunjenje navedenih uvjeta utvrđuje **općinsko povjerenstvo** Općine Breznica.

Prilikom provedbi mjera radi djelomičnog ublažavanja šteta od prirodnih nepogoda o kojima odlučuju nadležna tijela iz ovoga Zakona obvezno se uzima u obzir opseg nastalih šteta i utjecaj prirodnih nepogoda na stradanja stanovništva, ugrozu života i zdravlja ljudi te onemogućavanje nesmetanog funkcioniranja gospodarstva.

II. NADLEŽNA TIJELA I OPIS POSLOVA

Nadležna tijela za provedbu ovog Zakona jesu:

- vlada Republike Hrvatske,
- povjerenstva za procjenu šteta od prirodnih nepogoda,
- nadležna ministarstva,
- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nadležna ministarstva jesu ministarstva nadležna za financije; poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo; gospodarstvo; graditeljstvo i prostorno uređenje; zaštitu okoliša i energetiku; more, promet i infrastrukturu.

Povjerenstva

Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju:

1. Državno povjerenstvo za procjenu šteta od prirodnih nepogoda,
2. Gradsko povjerenstvo Grada Zagreba,
3. županijska povjerenstva za procjenu šteta od prirodnih nepogoda,
4. gradska i **općinska povjerenstva** za procjenu šteta od prirodnih nepogoda.

Postupanja i poslove povjerenstva provode u suradnji s nadležnim ministarstvima, Vladom Republike Hrvatske i drugim tijelima koja sudjeluju u određenju kriterija i isplate sredstava pomoći za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda.

Odluke o imenovanju članova Državnog povjerenstva objavljuju se u »Narodnim novinama«, a odluke o imenovanjima ostalih povjerenstava objavljuju se u službenom glasniku jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba. Članovima povjerenstava mogu se imenovati osobe koje imaju dobar ugled i koje raspolažu potrebnim stručnim znanjima.

Gradska i općinska povjerenstva

Članove i broj članova **općinskog** odnosno gradskog **povjerenstva** imenuje gradsko odnosno **općinsko vijeće** na razdoblje od četiri godine i o njihovom imenovanju obavještava županijsko povjerenstvo.

Ova Povjerenstva obavljaju sljedeće poslove:

1. utvrđuju i provjeravaju visinu štete od prirodne nepogode za područje općine odnosno grada,
2. unose podatke o prvim procjenama šteta u Registar šteta,
3. unose i prosljeđuju putem Registra šteta konačne procjene šteta županijskom povjerenstvu,
4. raspoređuju dodijeljena sredstva pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda oštećenima,
5. prate i nadziru namjensko korištenje odobrenih sredstava pomoći za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda prema ovom Zakonu,
6. izrađuju izvješća o utrošku dodijeljenih sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda i dostavljaju ih županijskom povjerenstvu putem Registra šteta,
7. surađuju sa županijskim povjerenstvom u provedbi ovoga Zakona,
8. donose plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti,
9. obavljaju druge poslove i aktivnosti iz svojeg djelokruga u suradnji sa županijskim povjerenstvima.

Oblik i način dostave podataka iz stavka 2. točaka 2., 3. i 6. ovoga članka ministar financija propisuje pravilnikom. Članovi povjerenstva u svojem radu dužni su postupati savjesno i u skladu s odredbama Zakona, u suprotnom, oštećenici imaju pravo tražiti nadoknadu štete od jedinice lokalne samouprave za učinjene propuste.

Stručno povjerenstvo

Ako **općinsko** odnosno gradsko **povjerenstvo** nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.

Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini odnosno gradu u roku u kojem su imenovana.

U svojem radu stručna povjerenstva iz ovoga članka surađuju s **općinskim** odnosno gradskim **povjerenstvom** i županijskim povjerenstvom općine odnosno grada za koje obavljaju poslove.

III. IZVORI, NAMJENA I PLANIRANJE NOVČANIH SREDSTAVA

Radi ublažavanja i djelomičnog uklanjanja posljedica prirodne nepogode osiguravaju se i planiraju novčana sredstva, određuje njihova namjena i način dodjele.

Plan djelovanja JLP(R)S u području prirodnih nepogoda sadržava:

1. popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode,
2. procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva,
3. sve druge mjere koje uključuju suradnju s nadležnim tijelima iz ovoga Zakona i/ili drugih tijela, znanstvenih ustanova i stručnjaka za područje prirodnih nepogoda.

Izvori sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda

Sredstva za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda odnose se na novčana sredstva ili ostala materijalna sredstva, kao što je oprema za zaštitu imovine fizičkih i/ili pravnih osoba, javne infrastrukture te zdravlja i života stanovništva, koja su potrebna za djelomičnu sanaciju štete nastale od prirodne nepogode.

Novčana sredstva i druge vrste pomoći za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda na imovini oštećenika osiguravaju se iz:

1. državnog proračuna s proračunskog razdjela ministarstva nadležnog za financije,
2. fondova Europske unije te
3. donacija.

Sredstva iz fondova Europske unije ne mogu se unaprijed osigurati, a njihova dodjela provodi se prema posebnim propisima kojima se uređuje korištenje sredstava iz fondova Europske unije.

Namjena sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda

Sredstva pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda strogo su namjenska sredstva te se raspoređuju prema postotku oštećenja vrijednosti potvrđene konačne procjene štete, o čemu u skladu s ovim Zakonom odlučuju nadležna tijela.

Sredstva pomoći iz Zakona su nepovratna i namjenska te se ne mogu upotrijebiti kao kreditna sredstva niti zadržati kao prihod proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Gradonačelnici i **općinski načelnici** te krajnji korisnici odgovorni su za namjensko korištenje sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda.

Sredstva pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda ne dodjeljuju se za:

1. štete na imovini koja je osigurana,
2. štete na imovini koje su izazvane namjerno, iz krajnjeg nemara ili nisu bile poduzete propisane mjere zaštite od strane korisnika ili vlasnika imovine,
3. neizravne štete,
4. štete nastale na nezakonito izgrađenim zgradama javne namjene, gospodarskim zgradama i stambenim zgradama za koje nije doneseno rješenje o izvedenom stanju prema posebnim propisima, osim kada je, prije nastanka prirodne nepogode, pokrenut postupak donošenja rješenja o izvedenom stanju, u kojem slučaju će sredstva pomoći biti dodijeljena tek kada oštećenik dostavi pravomoćno rješenje nadležnog tijela,
5. štete nastale na građevini ili području koje je, u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita kulturnog dobra, aktom proglašeno kulturnim dobrom ili je u vrijeme nastanka prirodne nepogode u postupku proglašavanja kulturnim dobrom,
6. štete koje nisu na propisani način i u zadanom roku unesene u Registar šteta prema odredbama Zakona,
7. štete u slučaju osigurljivih rizika na imovini koja nije osigurana ako je vrijednost oštećene imovine manja od 60% vrijednosti imovine.

Iznimno, sredstva pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda mogu se dodijeliti i za štete na nezakonito izgrađenim stambenim zgradama korisnicima socijalne skrbi s priznatim pravom u sustavu socijalne skrbi određenim propisima kojima se uređuje područje socijalne skrbi i drugim pripadajućim aktima nadležnih tijela državne uprave.

Iznimno, za štete manje od iznosa vrijednosti imovine od 60%, oštećenima se mogu dodijeliti sredstva pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda u slučajevima otežanih gospodarskih uvjeta, socijalnih, zdravstvenih ili drugih razloga koji ugrožavaju život stanovništva na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.

Planiranje iznosa i namjene sredstava iz nadležnosti Državnog povjerenstva

Državno povjerenstvo radi osiguranja novčanih sredstava za potrebe djelomične sanacije šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda donosi plan iznosa sredstava te ga uz obrazloženje dostavlja ministarstvu nadležnom za financije, u skladu s pravilima proračunskog planiranja i propisa kojima se uređuju javne financije.

Planiranje sredstava na razini Državnog povjerenstva posebno uključuje analize vjerojatnosti nastanka prirodne nepogode, uzima u obzir razmjere nastale štete i razvijenost pojedinih područja u kojima nastaje prirodna nepogoda (najmanje za proteklih pet godina prema indeksu razvijenosti), pri čemu se koristi podacima nadležnih institucija i Procjenom rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku u određenjima procjene i vjerojatnosti mogućnosti nastanka šteta od prirodnih nepogoda u sljedećem razdoblju.

Prilikom odlučivanja o prenamjeni postotaka korištenja sredstava koja će se rasporediti oštećenima Državno povjerenstvo osobito vodi računa i razmatra podatke o razmjerima šteta od prirodnih nepogoda, a u slučaju pomoći jedinicama lokalne samouprave posebno uzima u obzir fiskalne kapacitete i razinu općeg gospodarskog razvoja **općine** odnosno grada.

Primjena pravila o državnim potporama

Prilikom dodjele pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda poduzetnicima na osnovi različitih mjera, a to se posebno odnosi na dodjelu novčanih sredstava u obliku subvencija ili dodjelu novčanih sredstava putem ostalih vrsta programa čiji su korisnici poduzetnici, postupa se sukladno pravilima o državnim potporama u industriji ili poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu.

IV. PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE I POSTUPANJA NADLEŽNIH TIJELA

Proglašenje prirodne nepogode

Odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije donosi župan na prijedlog **općinskog načelnika** odnosno gradonačelnika, u slučaju ispunjenja uvjeta iz Zakona. Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan, u slučaju ispunjenja uvjeta Zakona.

Vlada Republike Hrvatske može prema vlastitoj prosudbi proglasiti prirodnu nepogodu na području dviju ili više županija, Grada Zagreba ili na cijelom području Republike Hrvatske.

Radnje nakon proglašenja prirodne nepogode

Nakon proglašenja prirodne nepogode sukladno Zakonu, a radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela iz Zakona u svrhu provedbe ovoga istog provode sljedeće radnje:

1. prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
2. prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
3. potvrdu konačne procjene štete u Registar šteta.

Prva procjena štete i unos podataka u Registar šteta

Oštećenik nakon nastanka prirodne nepogode prijavljuje štetu na imovini nadležnom gradskom ili **općinskom povjerenstvu** u pisanom obliku, na propisanom obrascu, najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

Nakon isteka toga roka **općinsko povjerenstvo** unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

Sadržaj i način dostave podataka u Registar šteta propisuje ministar financija pravilnikom.

Naknadni unos podataka o šteti u Registar šteta

Iznimno, oštećenik može podnijeti prijavu prvih procjena šteta i nakon isteka roka od osam dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

Iznimno, rok za unos podataka u Registar šteta od strane gradskog povjerenstva može se, u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojih je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, produljiti za osam dana.

O produljenju roka odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva **općinskog** ili gradskog **povjerenstva**.

Sadržaj prijave prve procjene štete

Prijava prve procjene štete iz Zakona sadržava:

1. datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj,
2. podatke o vrsti prirodne nepogode,
3. podatke o trajanju prirodne nepogode,
4. podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom,
5. podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine,
6. podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete te
7. podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu.

Konačna procjena štete

Konačna procjena štete predstavlja procijenjenu vrijednost nastale štete uzrokovane prirodnom nepogodom na imovini oštećenika izražene u novčanoj vrijednosti na temelju prijave i procjene štete. Konačna procjena štete obuhvaća vrstu i opseg štete u vrijednosnim (financijskim) i naturalnim pokazateljima prema području, imovini, djelatnostima, vremenu i uzrocima njezina nastanka te korisnicima i vlasnicima imovine.

Konačnu procjenu štete utvrđuje **općinsko povjerenstvo** na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika, a tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:

- stradanja stanovništva,
- opseg štete na imovini,
- opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu,
- iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda,
- opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja,
- vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.

Konačnu procjenu štete po svakom pojedinom oštećeniku koji je ispunio uvjete iz Zakona općinsko povjerenstvo prijavljuje županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode putem Registra šteta.

Iznimno, ako se šteta na dugotrajnim nasadima utvrdi nakon isteka roka za prijavu konačne procjene štete, oštećenik ima pravo zatražiti nadopunu prikaza štete najkasnije četiri mjeseca nakon isteka roka za prijavu štete.

Sadržaj i način dostave konačne procjene štete propisuje ministar financija pravilnikom.

Način izračuna konačne procjene štete

Pri konačnoj procjeni štete procjenjuje se vrijednost imovine prema jedinstvenim cijenama, važećim tržišnim cijenama ili drugim pokazateljima primjenjivim za pojedinu vrstu imovine oštećene zbog prirodne nepogode.

Za štete na imovini za koje nisu propisane jedinstvene cijene koriste se važeće tržišne cijene za pojedinu vrstu imovine oštećene zbog prirodne nepogode, pri čemu se surađuje s drugim središnjim tijelima državne uprave i/ili drugim institucijama ili ustanovama koje posjeduju stručna znanja i posjeduju tražene podatke.

Sadržaj prijave konačne procjene štete

Prijava konačne procjene štete sadržava:

1. Odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
2. podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
3. podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
4. podatke o uzroku i opsegu štete,
5. podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave te
6. ostale statističke i vrijednosne podatke uređene predmetnim Zakonom.

Način podnošenja konačne procjene štete

Prijavu konačne procjene štete vrši **općinsko povjerenstvo** u rokovima danim člankom 28. Zakona. Županijsko povjerenstvo prijavljene konačne procjene štete dostavlja Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode putem Registar šteta.

Prilikom konačne procjene štete županijsko povjerenstvo prihvaća isključivo procjene koje je obavilo **općinsko povjerenstvo**.

V. NAČIN DODJELE POMOĆI I RASPODJELE SREDSTAVA POMOĆI ZA UBLAŽAVANJE I DJELOMOČNO UKLANJANJE ŠTETA OD PRIRODNIH NEPOGODA

Državno povjerenstvo nakon utvrđivanja uvjeta iz Zakona, a prije isplate sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda. Prilikom raspodjele sredstava pomoći za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda iznos novčanih sredstava ne može biti veći od 5% iznosa konačne potvrđene štete na imovini pojedinog oštećenika.

Iznimno, Državno povjerenstvo može predložiti Vladi Republike Hrvatske dodjelu većih iznosa pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica od prirodnih nepogoda kada su stradanja imovine i stanovništva takva da prijete ugrozom zdravlja i života i funkcioniranja gospodarstva na području pogođenom prirodnom nepogodom.

Vlada Republike Hrvatske o prijedlozima Državnog povjerenstva donosi **odluku**.

VI. NAČIN DODJELE I RASPODJELA SREDSTAVA ŽURNE POMOĆI

Žurna pomoć

Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini:

1. jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i Gradu Zagrebu za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša,
2. oštećenicima fizičkim osobama koje nisu poduzetnici u smislu Zakona, a koje su pretrpjele štete na imovini, posebice ugroženim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijete ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.

Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračuna Grada Zagreba.

Žurnu pomoć dodjeljuju:

1. Vlada Republike Hrvatske,
2. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te
3. Grad Zagreb.

Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom.

Žurna pomoć se računa u iznos pomoći za djelomičnu sanaciju posljedica prirodnih nepogoda u skladu s Zakonom.

Ako je iznos predujma veći od iznosa pomoći utvrđenog za konačne potvrđene štete u Registru šteta, jedinice lokalne samouprave dužni su osigurati povrat viška dodijeljenih sredstava u državni proračun Republike Hrvatske ili proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Žurna pomoć Vlade Republike Hrvatske

Vlada Republike Hrvatske o dodjeli žurne pomoći iz predmetnog Zakona donosi **odluku**.

Vlada Republike Hrvatske odluku o dodjeli žurne pomoći iz stavka 1. ovoga članka može donijeti i na temelju prijedloga Državnog povjerenstva i/ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te Grada Zagreba.

Vlada Republike Hrvatske u odluci određuje:

1. vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći,
2. kriterije, način raspodjele i namjene korištenja žurne pomoći,
3. ministarstva nadležna za provedbu isplate žurne pomoći,
4. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima se dodjeljuje žurna pomoć te
5. druge uvjete i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

Izvešća o utrošku dodijeljenih sredstava žurne pomoći nadležna ministarstva, Grad Zagreb, županije, **općine** odnosno gradovi dužni su dostaviti Vladi Republike Hrvatske u roku navedenom u odluci.

Žurna pomoć jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb mogu isplatiti žurnu pomoć iz raspoloživih sredstava svojih proračuna, a u slučaju ispunjenja uvjeta iz Zakona (čl.36. stavaka 1. i 2.). Prijedlog dodjele žurne pomoći iz ovoga članka predstavničkom tijelu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave upućuje župan ili gradonačelnik odnosno **općinski načelnik**.

Predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne samouprave donose odluku o prijedlogu kojom se određuje:

1. vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći,
2. kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
3. drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

VII. IZVJEŠĆA, REGISTAR ŠTETA I NADZOR

Izvjeshća Državnog povjerenstva, općinskih, gradskih i županijskih povjerenstava

Gradsko ili **općinsko povjerenstvo** putem Registra šteta podnosi županijskom povjerenstvu izvješće o utrošku sredstava za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda dodijeljenih iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Osim izvješća gradsko ili **općinsko povjerenstvo** županijskom povjerenstvu dostavlja i druge podatke u pisanom i/ili elektroničkom obliku koji osobito uključuju obrazloženja koja se odnose na utrošak i namjensko korištenje novčanih sredstava dodijeljenih iz državnog proračuna Republike Hrvatske, uključujući i izvore sredstava iz fondova Europske unije.

Oblik i način dostave izvješća ministar financija propisuje **pravilnikom**.

Izvjeshće o radu Državnog povjerenstva

Državno povjerenstvo dužno je, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu, izraditi izvješće o stanju i poduzetim mjerama te dodijeljenim sredstvima za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda na temelju Registra šteta i o tome izvijestiti Hrvatski sabor. Državno povjerenstvo pribavlja suglasnost Vlade Republike Hrvatske prije dostave izvješća Hrvatskom saboru.

Registar šteta

Registar šteta je jedinstvena digitalna baza podataka o svim štetama nastalim zbog prirodnih nepogoda na području Republike Hrvatske.

Obveznici unosa podataka u Registar šteta sukladno ovome Zakonu su Državno povjerenstvo, županijsko, gradsko i **općinsko povjerenstvo**, te ostala nadležna tijela sukladno odredbama Zakona.

U Registar šteta unose se prijave prvih procjena šteta i prijave konačnih procjena šteta, jedinstvene cijene te izvješća o utrošku dodijeljenih sredstava pomoći gradskih i **općinskih povjerenstava** u skladu s obrascima i elektroničkim sučeljem.

Podatke iz stavka 3. ovoga članka u Registar šteta unosi **općinsko** odnosno gradsko **povjerenstvo** sukladno zadacima i djelokrugu povjerenstava iz Zakona.

Podaci iz Registra šteta koriste se kao osnova za određenje sredstava pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda te za izradu izvješća o radu Državnog povjerenstva.

Sadržaj Registra šteta propisuje ministar financija Pravilnikom.

Nadzor

Nadzor nad zakonitosti rada i postupanja iz Zakona provodi se nad ministarstvima i županijskim, **općinskim** odnosno gradskim **povjerenstvima**.

Nadzor u smislu ovoga Zakona podrazumijeva nadzor na temelju podataka o uočenim nepravilnostima, proračunski nadzor i nadzor nad zakonitosti rada te djelotvornosti, ekonomičnosti i svrhovitosti postupanja.

Nadzor na temelju podataka o uočenim nepravilnostima iz Zakona provode nadležna ministarstva.

Proračunski nadzor iz ovoga članka predstavlja nadzor nad korištenjem sredstava odobrenih za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda i provodi se nad **općinama**, gradovima i županijama u skladu s proračunskim propisima.

Proračunski nadzor provodi ministarstvo nadležno za financije.

VIII. PRAVILNIK O REGISTRU ŠTETA OD PRIRODNIH NEPOGODA

Pravilnikom o Registru šteta od prirodnih nepogoda (Pravilnik, »Narodne novine«, broj 65/19) propisuje se sadržaj, oblik i način dostave podataka o nastalim štetama od prirodnih nepogoda iz Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (»Narodne novine«, broj 16/19).

Sadržaj Registra šteta

Registar šteta je središnji izvor informacija o svim štetama nastalim uslijed prirodnih nepogoda na području Republike Hrvatske.

U Registru šteta prikupljaju se i evidentiraju podaci na temelju izvršenih procjena šteta od strane **općinskih**, gradskih i županijskih povjerenstava za procjenu šteta od prirodnih nepogoda.

Podaci iz Registra štete sadrže:

1. sadržaj prve procjene štete,
2. sadržaj konačne procjene štete,
3. sadržaj izvješća o utrošku sredstava pomoći.

Područja procjene i dostava prve procjene štete

Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Uvjet za procjenu štete mora biti proglašenje prirodne nepogode. Odluka o proglašenju prirodne nepogode unosi se u Registar šteta po vrsti prirodne nepogode. Prvu procjenu štete oštećenik dostavlja općinskom povjerenstvu Općine Breznica na propisanom obrascu PN.

Šteta se utvrđuje za sljedeća Područja:

- A. Procjena štete na građevinama
- B. Procjena štete na opremi
- C. Procjena štete na zemljištima
- D. Procjena štete na šumama
- E. Procjena štete u poljoprivredi
- F. Procjena štete u biljnoj proizvodnji
- G. Procjena štete na višegodišnjim nasadima
- H. Procjena štete na obrtnim sredstvima u poljoprivredi
- I. Procjena štete u stočarstvu
- J. Procjena štete u ribarstvu i akvakulturi
- K. Procjena štete na divljači

Način Procjene štete kao i obrasci iz priloga Pravilnika, nalaze se u prilogu 2. ovog Plana djelovanja u području prirodnih nepogoda Općine Breznica.

Izvješća općinskih, gradskih i županijskih povjerenstava o utrošku sredstava za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda dodijeljenih iz državnog proračuna RH

Gradsko ili **općinsko povjerenstvo** putem Registra šteta podnosi županijskom povjerenstvu izvješće o utrošku sredstava za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda dodijeljenih iz državnog proračuna Republike Hrvatske u roku od 20 dana od dana donošenja Odluke Vlade Republike Hrvatske o dodjeli sredstava pomoći.

Izvješće sadrži:

1. podatke o ukupnom broju oštećenika kojima su dodijeljena sredstva pomoći,
2. podatke o broju fizičkih i pravnih osoba kojima su dodijeljena sredstva pomoći,
3. podatke o povratu sredstava pomoći u državni proračun,
4. podatke o dodijeljenim sredstvima pomoći iz drugih izvora.

Županijsko povjerenstvo u roku od 30 dana od dana donošenja Odluke Vlade Republike Hrvatske o dodjeli sredstava pomoći putem Registra šteta i pisanim putem, podnosi Državnom povjerenstvu izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda sa stavke za prirodne nepogode u državnom proračunu Republike Hrvatske u skladu sa Zakonom. Izvješće sadrži objedinjene podatke gradskih i/ili **općinskih povjerenstava**.

IX. PRIRODNE NEPOGODE MOGUĆE U PODRUČJU OPĆINE BREZNICA

Temeljem članka 3. Zakona prirodnom nepogodom smatraju se iznenadne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vremenskim prilikama, seizmičkim uzrocima i drugim prirodnim uzrocima koje prekidaju normalno odvijanje života, uzrokuju žrtve, štetu na imovini i/ili njezin gubitak te štetu na javnoj infrastrukturi i/ili u okolišu.

Prirodna nepogoda može se proglasiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30 % prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Nepogode zabilježene na području Općine Breznica

U području Općine Breznica najznačajnije ugroze-izvanredni događaji u posljednjih 15 godina, bili su poplave, suše, mraz i tuča. Praktično svake godine, ponekad i u više navrata, javljaju se manje suše sa štetama, što je od velikih šteta u ovom poljoprivrednom području. Tijekom posljednjeg desetljeća javljaju se meteorološki ekstremi.

- 2009.godine, OBILNE I DUGOTRATNE PADALINE s visinom evidentirane štete od 982.700,00 kuna,
- 2011.godine, SUŠA, s visinom štete od 7.226.644,00 kuna,
- 2012.godine, SUŠA, s visinom štete u iznosu od 9.702.626,90 kuna,
- 2013.godine, SUŠA, sa štetama na objektima u visini 6.173.870,40 kuna,
- 2014.godine, POPLAVA, s ukupnom visinom utvrđene štete u Općini od 1.188.278,09 kn
- 2016.godine, MRAZ, s utvrđenim štetama u visini od 1.749.095,46 kuna,
- 2017.godine, MRAZ, s utvrđenim štetama u visini 412.883,24 kune,
- 2020.godine, MRAZ, s utvrđenom visinom štete u iznosu od 524.883, 24 kune
TUČA, s utvrđenom visinom štete u iznosu od 1.390.372,72 kune
- 2021.godine, MRAZ, s utvrđenom visinom štete u iznosu od 909.551,98 kuna,
- 2022.godine, SUŠA, s utvrđenom visinom štete u iznosu od 3.673.032,83 kuna,
- 2023.godine, POPLAVA, s utvrđenom visinom šteta u iznosu od 752.573,09 eura
KLIZANJE TLA, s visinom štete u iznosu od 197.000,00 eura.

Analiza provođenja Plana djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2023. godinu donesena je u ožujku 2024. godine, a Analiza provođenja Plana za 2024. godinu biti će donesena u ožujku 2025. godine, sukladno planskim aktivnostima.

Važećom Procjenom rizika od velikih nesreća za područje Općine Breznica (Revizija II. dokumenta u srpnju 2024. godine), kao i pripadajućim novim Planom djelovanja civilne zaštite Općine, obrađene su slijedeće prirodne ugroze/rizici:

- Potres
- Poplava
- Ekstremne temperature - toplinski val
- Epidemije i pandemije
- Ekstremne vremenske pojave-zbirno
- Klizišta tla
- Suše

te Požari otvorenog tipa (prostora) i Nuklearne i radiološke nesreće.

Od prirodnih ugroza/rizika svi su u toleriranom ili prihvatljivom području, odnosno nema rizika koji su neprihvatljivi (i traže hitno poduzimanje adekvatnih mjera na smanjenju rizika).

X. MJERE I NOSITELJI U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNIH NEPOGODA

Procjenom rizika od velikih nesreća za područje Općine Breznica (dokument CZ) identificirane predmetne ugroze (rizici) detaljno su obrađeni i procijenjeni, osobito **potresi i poplave** – koji mogu imati i obilježje velikih nesreća pa i katastrofa. Temeljem toga potom je napravljen i Plan djelovanja civilne zaštite Općine, te se zasade istog u ovom Planu neće ponavljati.

Istim dokumentom ali i važećom Procjenom ugroženosti od požara, kao i pripadajućim Planom zaštite od požara Općine, obrađuju se mjere i postupci u slučaju požara i tehnoloških eksplozija te se ovim Planom neće obrađivati problematika požara otvorenog tipa i tehnoloških eksplozija.

Ovim Planom će se obrađivati mjere i postupci Općine Breznica u slučaju najčešćih prirodnih nepogoda:

- **Suše**
- **Olujni i orkanski vjetar/Olujno i orkansko nevrijeme**
- **Snježne oborine/izvanredno velika visina snijega**
- **Poledice/mraz**
- **Tuča/kiša koja se smrzava u dodiru s podlogom**
- **Klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta**

Kako se prirodne nepogode uglavnom javljaju iznenada i ne nastaju uvijek štete istih razmjera, u ovom dijelu moguće je provesti:

- **preventivne mjere** radi umanjenja posljedica prirodne nepogode

Preventivne mjere obuhvaćaju: saniranje klizišta, uređivanje kanala i propusta uz prometnice, uređivanje korita potoka, rječica i rijeka, uređenje retencija, izgradnju barijera za sprečavanje odnošenja zemlje izvan poljoprivrednih površina, rušenje starih i trulih stabala, postavljanje zaštitnih mreža protiv tuče i sl.

- **mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica** prirodne nepogode

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica; sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju posljedice prirodne nepogode – pružanje prve pomoći unesrećenima ukoliko ih je bilo, čišćenje stambenih, gospodarskih i drugih objekata od nanosa mulja, šljunka, drveća i slično, odstranjivanje odronjene zemlje, mulja i šljunka s cesta i lokalnih putova, te sve ostale radnje kojima se smanjuju nastala oštećenja.

Mjere i nositelji po vrstama prirodnih nepogoda u Općini Breznica

/meteorološka podloga za Varaždinsku županiju – DHMZ/

SUŠA

Meteorološka suša ili dulje razdoblje bez oborine može uzrokovati ozbiljne štete u poljodjelstvu, vodoprivredi te u drugim gospodarskim djelatnostima. Suša je često posljedica nailaska i duljeg zadržavanja anticiklone nad nekim područjem, kada uslijedi veća potražnja za vodom od opskrbe. Opskrba vodom je definirana meteorološkim uvjetima, a potražnja uključuje eko-sustave i ljudske aktivnosti. Za poljodjelstvo mogu biti opasne suše koje nastanu u vegetacijskom razdoblju, dok ljetne suše na Jadranu pogoduju širenju šumskih požara.

Nedostatak oborina u duljem vremenskom razdoblju može, s određenim faznim pomakom, uzrokovati i hidrološku sušu koja se očituje smanjenjem površinskih i dubinskih zaliha vode. U ovoj studiji za ocjenu ugroženosti od suše analizirani su dani bez oborine definirani kao dani u kojima nema oborine ili padne manje od 0.1 mm oborine.

Za prikaz godišnjeg hoda broja dana bez oborine na području Varaždinske županije analizirani su podaci s glavne meteorološke postaje Varaždin smještene u nizinskom dijelu u dolini Drave, što je relevantno i za Općinu Breznica. U tablici su prikazani srednji mjesečni i godišnji broj dana bez oborine s pripadnim standardnim devijacijama, te maksimalni i minimalni mjesečni i godišnji broj dana bez oborine u razdoblju 1981–2000.

Na području Varaždina u prosjeku godišnje ima oko 234 dana bez oborine. Prosječno odstupanje od te srednje vrijednosti, izraženo standardnom devijacijom, iznosi 12 dana. Tijekom godine najviše bezoborinskih dana u prosjeku ima siječanj (oko 23 dana), dok ih je najmanje u lipnju (oko 16 dana). Vrijednost standardne devijacije, najveća je u rujnu i studenom (gotovo pet dana), tj. srednji mjesečni broj dana bez oborine u tim mjesecima se od godine do godine nešto više razlikuje nego u drugim mjesecima u kojima standardna devijacija iznosi tri do četiri dana.

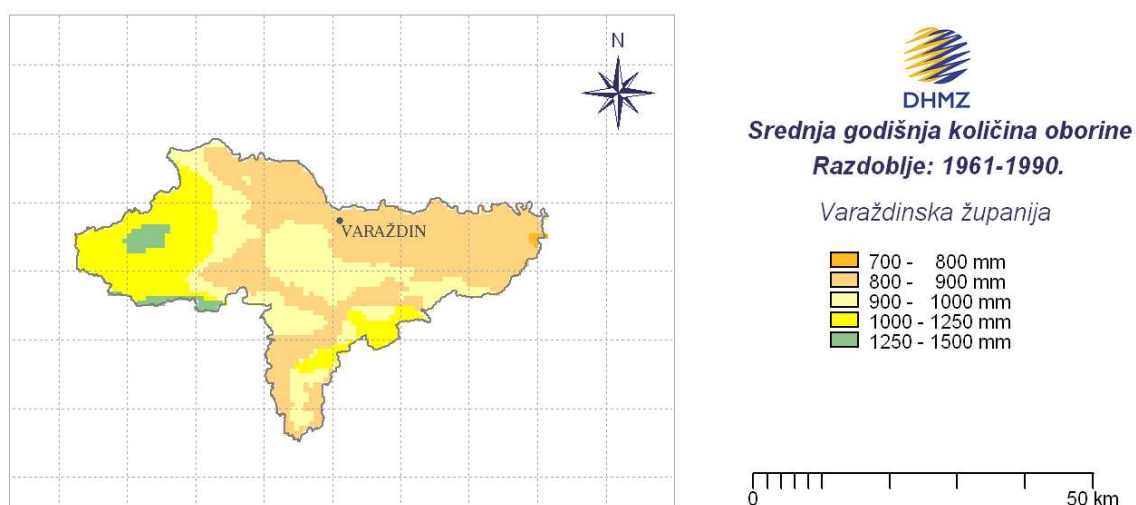
U analiziranom 20-godišnjem razdoblju na području Breznice najveći broj dana bez oborine najčešće je bio u siječnju (28% slučajeva) te u listopadu (20% slučajeva) i kolovozu (13% slučajeva). Mjesec s najviše dana bez oborine (30 dana) bio je listopad 1995. godine. U analiziranom razdoblju najmanje dana bez oborine najčešće bilo je u lipnju (28% slučajeva) te u studenom (13% slučajeva). Najmanje bezoborinskih dana bilo je u lipnju 1985. godine kada je bilo samo 7 takvih dana.

Opisana razdioba srednjeg broja dana bez oborine na području Varaždina može se očekivati u nizinskom dijelu Varaždinske županije. Kako se povećanjem nadmorske visine povećava godišnja količina i godišnji broj dana s oborinom to se na obroncima Kalničkog i Varaždinsko-topličkog gorja može očekivati nešto manji broj dana bez oborine nego u nizinskom dijelu županije (Općina Breznica). Najmanji rizik za pojavu suše obzirom na učestalost bezoborinskih dana je od travnja do lipnja.

Tablica 1: Godišnji hod odabranih meteoroloških parametara. Varaždin (Breznica), 20-godišnji period

MJESECI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	GOD
BROJ DANA BEZ OBORINE – Općina Breznica													
SRED	22.9	20.0	20.7	17.1	18.0	15.8	19.6	21.0	19.4	20.9	18.9	19.6	233.7
STD	3.2	3.7	3.6	2.8	3.1	3.6	3.2	3.4	4.5	4.1	4.5	3.5	12.4
MIN	17	12	12	12	13	7	12	14	10	13	12	13	214
MAKS	28	27	27	23	22	20	25	28	26	30	27	25	263

Slika 1: Karta izohijeta Varaždinske županije, 1961–1990.

Izvor podataka: DHMZ i meteorološka podloga dostavljena Ravnateljstvu CZ RH

Prostornu raspodjelu srednje godišnje količine oborine u Varaždinskoj županiji karakteriziraju količine oborine od 800-900 mm u sjevernom, nizinskom dijelu županije te u dolinama rijeka. Količine oborine između 900 i 1000 mm karakteristične su za središnji dio županije, za visine od 200-300 m. Na jugoistoku, na obroncima Kalničkog gorja, količine oborine su od 900 do 1250 mm na visinama 200-600 m, a zapadni također brdovitiji dio županije bilježi količine oborine veće od 1000 mm na visinama 200-400 m. Na najvišim dijelovima ovog područja mogu se očekivati i količine oborine veće od 1250 mm godišnje.

Suša je prirodna pojava, elementarna nepogoda koja je primarno vezana uz deficit oborine kroz dulje vremensko razdoblje u odnosu na prosječne oborinske prilike na određenom području. Sušu definira i povećana temperatura zraka u odnosu na prosječne temperaturne prilike na određenom području. Ona predstavlja kompleksan proces koji uključuje različite faktore za određivanje rizika i osjetljivosti na sušu. U usporedbi s drugim prirodnim nepogodama, na primjer poplavama, suša se relativno sporo razvija, dugo traje, i teško je odrediti njezin vremenski početak i kraj. Stoga i ne postoji univerzalna definicija suše. Posljedice suše ogledaju se gotovo u svim aspektima života kod ljudi, biljaka i životinja. Manjak oborine se može pojaviti tijekom tjedana, mjeseci ili godina što može imati za posljedicu smanjenje površinskih i podzemnih zaliha vode, odnosno smanjenje protoka vode u vodotocima te razine vode u jezerima i u podzemlju, uzrokujući hidrološku sušu.

Pored hidrološke suše i kratkoročni manjak oborine u vegetacijskom razdoblju može uzrokovati nedostatak vode u tlu (zasušenje) koja je potrebna za razvoj biljnih kultura te biljke zaostaju u rastu i razvoju što se u konačnici odražava smanjenjem prinosa i nestabilnošću biljne proizvodnje. Osim nedostatka oborine, kad dođe do povećanja temperature zraka (zatopljenje) kod biljke se javlja povećana potreba biljke za vodom.

Pojava suše (zasušenje i zatopljenje) u biljnoj proizvodnji naziva se agronomska suša. Agronomska suša se može pojaviti u sva četiri godišnja doba i imati posljedice na opskrbu biljke vodom. Kada je zima bez oborine (kiša, snijeg ili pojava suhog snijega), ne stvara se zaliha vode u tlu. U vrijeme suhog proljeća i uz pojavu vjetrova isušuje se površinski sloj tla, te jare kulture ne mogu pravodobno i kvalitetno nicati. Tijekom jeseni, nedovoljno oborina usporava razvoj ozimih kultura.

Učinci suše najveće posljedice imaju na ratarske kulture, šume i trajne nasade. Posljedice suše mogu se očitovati i u nedostatku vode potrebne za napajanje životinja kao i nedostatkom pitke vode za stanovnike područja koja se vodom ne opskrbljuju putem vodovodne mreže. Navodnjavanje se malo primjenjuje, uglavnom na okućnicama, iako za to postoje povoljni uvjeti. Učinci suše u pravilu neće imati obilježja velikih nesreća za područje Općine prvenstveno iz razloga značajnih poljoprivrednih površina, a štete mogu biti i na šumskom fondu kao i povećanom riziku od požara.

Preventivne mjere radi umanjenja posljedica prirodne nepogode

U preventivnim mjerama i smanjenju eventualnih šteta potrebno je sagledati mogućnost izgradnje sustava navodnjavanja okolnih poljoprivrednih površina u smislu da stanovnici Općine na svoje poljoprivredne površine postavljaju vodene pumpe kako bi sami navodnjavali svoje poljoprivredne površine te time spriječili uništavanje poljoprivrednih kultura za vrijeme sušnih razdoblja.

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica; sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju posljedice prirodne nepogode, pružanje prve pomoći unesrećenima ukoliko ih je bilo te sve ostale radnje kojima se smanjuju posljedice suše.

R/br.	MJERE – radnje i postupci
1.	Izveštavanje župana Varaždinske županije i predlaganje aktiviranja Povjerenstva za procjenu štete od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima.
2.	Povjerenstvo nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (NN 16/19)) i Pravilniku o registru šteta od prirodnih nepogoda (NN 65/19).
3.	Pozivanje Stožera CZ Općine Breznica – po procjeni općinskog načelnika.
4.	Prikupljanje informacija o naseljima u kojima se dogodila nestašica vode i izrada prioriteta dostave vode ljudima, životinjama, zalijevanje usjeva važnih za funkcioniranje zajednice.
5.	Pronalaženje najbližeg vodocrpilišta sa kojega postoji mogućnost dostave vode.
6.	Angažiranje Vatrogasne zajednice Općine sa DVD-ima i komunalnih poduzeća (regija) na dostavi vode na ugrožena područja.
7.	Informiranje stanovništva o načinu snabdijevanja.
8.	Izrada popisa (vlasnik i broj grla) životinjskog fonda koristeći evidenciju Veterinarske ambulante N. Marof i Veterinarske stanice Varaždin.
9.	Utvrđivanje minimalne dnevne količine vode po grlu.
10.	Dovoz vode vlasnicima većeg broja grla.
11.	Upućivanje zahtjeva Varaždinskoj županiji za angažmanom dodatnih cisterni koje omogućavaju isporuku higijenski ispravne vode.
12.	Izrada popisa gospodarstava kojima je nužno navodnjavanje usjeva te određivanje prioriteta (OPG, vlasnici farmi, veći proizvođači i sl.).

OLUJNO I ORKANSKO NEVRIJEME

Olujni vjetar, a ponekad i orkanski, udružen s velikom količinom oborine ili čak i tučom, osim što stvara velike štete na imovini, poljoprivrednim i šumarskim dobrima, raznim građevinskim objektima, u prometu te tako nanosi gubitke u gospodarstvu, ugrožava i često puta odnosi ljudske živote. Stoga je ovom poglavlju detaljnije analiziran vjetar kao jedan od čimbenika olujnog nevremena.

Mjereni podaci vjetra pomoću električnog ili digitalnog anemografa (brzina i smjer vjetra te maksimalni udari vjetra) u meteorološkoj službi prikupljaju se u relativno rijetkoj mreži točaka. Postojeća mreža mjernih točaka odabrana je tako da omogućuje dobivanje općih karakteristika strujanja većih razmjera na visini od 10 m iznad tla. Međutim, reprezentativnost vrijednosti u nekoj točki za šire područje ovisi o konfiguraciji terena, hrapavosti terena i blizini zaklona oko anemografa.

Za nadopunu vjetrovnog režima na meteorološkim postajama motritelji i opažaju smjer i jačinu vjetra. Jačina vjetra procjenjuje se vizualno prema učincima vjetra na predmetima u prirodi u tri klimatološka termina (7, 14 i 21 sat) i izražava se u stupnjevima Beaufortove ljestvice. Ona sadrži od 0 do 12 Bf (bofora) kojima su pridružene odgovarajuće srednje brzine vjetra.

BEAUFORTOVA LJESTVICA

Beauforti (Bf)	Naziv	Razred brzine (m/s)
0	tišina	0.0-0.2
1	lagan povjetarac	0.3-1.5
2	povjetarac	1.6-3.3
3	slab vjetar	3.4-5.4
4	umjeren vjetar	5.5-7.9
5	umjereno jak vjetar	8.0-10.7
6	jak vjetar	10.8-13.8
7	vrlo jak vjetar	13.9-17.1

8	olujan vjetar	17.2-20.7
9	oluja	20.8-24.4
10	jaka oluja	24.5-28.4
11	orkanski vjetar	28.5-32.6
12	orkan	32.7-36.9

Da bi se brzina vjetra iz m/s pretvorila u km/h potrebno je vrijednosti brzine pomnožiti s 3.6. Smjer vjetra određuje se također vizualno pomoću vjetrulje koja ima označena samo četiri smjera. Motritelj je dužan ocijeniti smjer vjetra na jedan od 16 mogućih smjerova i označiti ga stranom svijeta odakle vjetar puše.

Varaždinsku županiju odabrana je meteorološka postaja Varaždin. Postaja Varaždin smještena u nizinskom području pokraj sportske zračne luke. Za promatrano razdoblje 1981–2000 analizirani su opaženi podaci jačine i smjera vjetra.

Tablica 2: Godišnji hod odabranog meteorološkog parametra; Varaždin (Breznica), 20-godišnji period

MJESECI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	GOD
BROJ DANA S JAKIM VJETROM – Općina Breznica													
SRED	6.1	6.0	9.1	9.9	7.9	5.5	4.4	3.4	4.3	4.4	5.0	6.1	71.9
STD	4.0	4.3	3.4	3.7	3.4	3.0	3.4	2.7	2.9	2.9	2.3	3.7	19.6
MIN	0	0	3	4	2	0	0	0	1	0	1	1	41
MAKS	16	17	14	17	15	11	12	8	11	12	9	13	109
BROJ DANA S OLUJNIM VJETROM													
SRED	1.8	1.2	1.5	1.3	0.8	0.6	0.9	0.4	0.6	0.6	0.6	0.8	10.8
STD	1.9	1.4	1.5	1.4	0.9	0.5	0.8	0.6	0.8	0.8	0.9	1.3	6.0
MIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
MAKS	7	4	4	4	3	1	2	2	3	3	3	5	20

Izvor podataka: DHMZ i meteorološka podloga dostavljena Ravnateljstvu CZ RH

RAZDIOBA SMJERA I JAČINE VJETRA

Poznato je da je u umjerenim geografskim širina stanje atmosfere vrlo promjenljivo. U skladu s tim područje Hrvatske obilježeno je raznolikošću vremenskih situacija uz česte i intenzivne promjene iz dana u dan i tijekom godine. Prema općoj cirkulaciji atmosfere u kontinentalnu Hrvatsku prodire hladan zrak maritimnog podrijetla iz sjeverozapadnog kvadranta i kontinentalnog podrijetla iz sjeveroistočnog kvadranta. Strujanje toplog zraka, koji može putem preko Sredozemlja poprimiti maritimne karakteristike, je najčešće iz južnog kvadranta. Međutim, primarni strujni režim modificira se na pojedinim lokacijama ovisno o reljefu tla kao što su izloženost terena, konkavnost i konveksnost reljefa, nadmorska visina i sl.

Za prikaz strujnog režima na području Varaždinske županije i Općine Breznica analizirane su godišnje i sezonske vjerojatnosti istovremenog pojavljivanja pojedinih jačina i smjera vjetra za Varaždin (1981–2000). Rezultati analize prikazani su grafički na ružama vjetra.

Na godišnjoj ruži vjetra uočava najveća učestalost S smjera (11.7%) te zatim W smjera (9.7%) i N smjera (9.2%) NE, ENE i E vjetra (7.9%, 13.2% i 9.7% redom) te SW vjetra (8.0%). Relativna čestina tišina iznosi 8.6%. Ostali smjerovi su gotovo podjednako zastupljeni od 3.5% do 7.5% osim iz SE kvadranta čija je učestalost oko 2% po smjeru.

Sličan oblik, kao i godišnja ruža vjetra, zadržavaju ruže vjetra i po sezonama. U jesen se pojavljuje se učestalost tišina (11.0%) što je povezano i s stacionarnim anticiklonalnim tipom vremena. Prevladava maglovito vrijeme ili niska naoblaka što ukazuje na malu turbulentnu razmjenu zraka i stabilnu stratifikaciju atmosfere. S druge strane, u hladnom dijelu godine javljaju se i prodori hladnog zraka sa sjevera i sjeveroistoka. U takvim vremenskim situacijama moguć je jak pa čak i olujan NE vjetar.

Za proljeće su karakteristični brže pokretni ciklonalni tipovi vremena (ciklone i doline sa sjeverozapada ili jugozapada) što dovodi do čestih i naglih promjena vremena, izmjenjuju se kišna s bezoborinskim razdobljima.

Ljeti pak dominiraju barička polja s malim gradijentom tlaka u kojima također prevladava slab vjetar, ali s labilnom stratifikacijom atmosfere. U slučaju da je turbulentno miješanje zraka jako, razvijaju se grmljavinski oblaci Cumulonimbusi (oblaci vertikalnog razvoja s jakim uzlaznim strujama) i u popodnevnim i večernjim satima moguće je nevrijeme. U takvim ljetnim olujama javlja se jak odnosno olujan vjetar praćen pljuskom kiše i grmljavinom, a ponekad i tučom.

Od ukupnog broja podataka u Breznici 1.0 % podatka otpada na jak vjetar (≥ 6 Bf). Promatra li se jačina vjetra neovisno o smjeru i dobu godine, na postaji Varaždin prevladava slab vjetar jačine 1–3 Bf u 81.1%, a umjeren i umjereno jak vjetar (4–5 Bf) javlja se u 9.3%. Najjači vjetar opažen je zimi od 9 Bf iz WSW smjera što predstavlja oluju.

DANI S JAKIM I OLUJNIM VJETROM

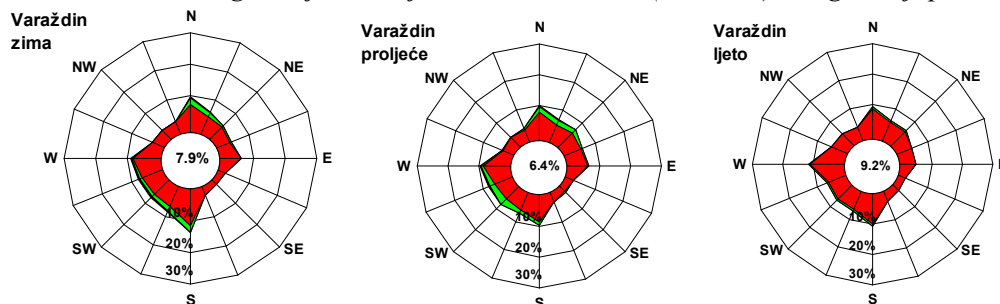
Dosadašnja analiza strujanja za Varaždinsku županiju i Općinu Breznica izrađena je prema vrijednostima jačine i smjera vjetra u tri termina dnevno. Međutim, vjetar nije diskretna nego kontinuirana veličina, te se može pojaviti jak ili olujan vjetra izvan termina motrenja. Upravo zbog toga motritelji bilježe vrijeme nastupa i prestanka vjetra jačeg od 6 Bf i 8 Bf tijekom dana. Dan s jakim/olujnim vjetrom je onaj dan u kojem je barem jednom zabilježen vjetra jačine ≥ 6 Bf odnosno ≥ 8 Bf. Za cjelovitu sliku vjetrovnog režima promatranog područja izrađena je i analiza srednjeg mjesečnog i godišnjeg broja dana s jakim i olujnim vjetrom za Varaždin u razdoblju 1981–2000.

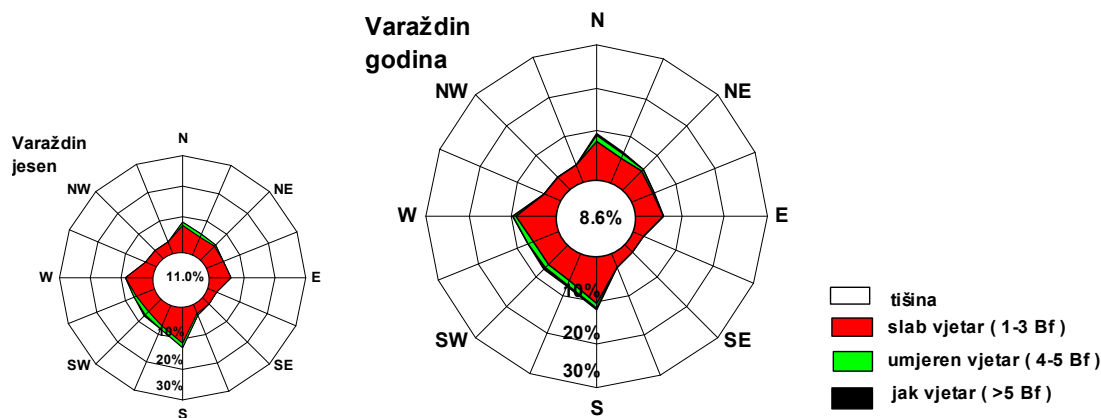
Prema 20-godišnjem razdoblju u Varaždinu se jak vjetar prosječno javlja 72 dana u godini, a olujni vjetar 11 dana. No, važno je napomenuti da se radi o subjektivnoj procjeni jačine vjetra i postoji mogućnost da motritelj ponekad precjenjuje odnosno podcjenjuje jačinu vjetra osobito kod jačih vjetrova. Iako se zbog otvorenosti terena varaždinske postaje (u blizini ne postoji prirodna orografska prepreka koja bi priječila strujanje zraka) očekuje nešto povećana učestalost jakog i olujnog vjetra, ipak smatramo da motritelj na varaždinskoj postaji znatno precjenjuje broj dana s jakim i olujnim vjetrom. Tako je za najveći broj dana s jakim vjetrom zabilježio 109 dana 1993, a s olujnim vjetrom 20 dana 1986. Poznato je da taj broj dana jako varira od godine do godine, što pokazuju velike vrijednosti standardne devijacije, ali taj broj, posebice s jakim vjetrom, je znatno veći nego što imaju susjedne meteorološke postaje.

Godišnji hod dana s jakim vjetrom pokazuje tu pojavu tijekom cijele godine, a olujni vjetar nije bio nikada zabilježen u prosincu u promatranom 20-godišnjem razdoblju. Najveći broj takvih dana javlja se u hladnom dijelu godine. U travnju 1983. i veljači 1988. opažen je maksimalan broj dana s jakim vjetrom (po 17 dana), a s olujnim vjetrom u siječnju 1986 (7 dana).

Prema tome, u najvećem broju slučajeva na području Varaždinske županije prevladava slab vjetar. U određenim vremenskim situacijama može se pojaviti jak ili olujan vjetar – u hladnom dijelu povezan je s prodorima hladnog zraka sa sjevera ili sjeveroistoka, a ljeti s olujnim nevremenima.

Slika 2: Sezonske i godišnja ruža vjetrova za Varaždin (Breznicu), 20-godišnji period.

Preventivne mjere radi umanjenja posljedica prirodne nepogode

Kod planiranja i gradnje prometnica valja voditi računa o vjetru i pojavi ekstremnih zračnih turbulencija. Na prometnicama tj. na mjestima gdje vjetar ima jače olujne udare trebaju postavljati posebni zaštitni sistemi, tzv. vjetrobrani i posebni znakovi upozorenja.

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica te sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju posljedice prirodne nepogode, pružanje prve pomoći unesrećenima ukoliko ih je bilo te sve ostale radnje kojima se smanjuju posljedice olujnog i orkanskog nevremena.

R/br.	MJERE – radnje i postupci
1.	Izveštavanje župana Varaždinske županije i predlaganje aktiviranja Povjerenstva za procjenu štete od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima.
2.	Povjerenstvo nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (NN 16/19) i Pravilniku o registru šteta od prirodnih nepogoda (NN 65/19).
3.	Pozivanje Stožera CZ Općine Breznica – po procjeni općinskog načelnika.
4.	Prikupljanje informacija o naseljima u kojima su se dogodile najveće materijalne štete.
5.	Utvrđivanje o funkcioniranju: sustava za elektroopskrbu, sustava telekomunikacija; Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica; Prikupljanje informacija o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru.
6.	Aktiviranje VZ/DVD-a Općine i komunalnih društava (regija).
7.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju telekomunikacija i opskrbu električnom energijom po prioritetima.
8.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju prometnica na području sljedećim prioritetom: 1. županijske ceste, 2. lokalne ceste.
9.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu privremene sanacije oštećenja slijedećih objekata: 1. zdravstvene ustanove, 2. škola i vrtić, 3. zgrada općinske uprave, 4. trgovine, 5. vatrogasni i društveni domovi, 6. privatni objekti prema stupnju oštećenja.
10.	Pozivanje vlasnika poduzeća i obrta koji se bave takvom vrstom djelatnosti koja može izvršiti privremenu sanaciju štete.
11.	Povjerenstvo nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakonu te se o rezultatima izvješćuje Varaždinska županija.

SNJEŽNE OBORINE

Snijeg može predstavljati ozbiljnu poteškoću za normalno odvijanje svakodnevnih aktivnosti kao što je npr. cestovni promet ili može predstavljati opterećenje na građevinskoj infrastrukturi (dalekovodi, zgrade i dr.). Za prvu ocjenu ugroženosti od snijega analizira se učestalost padanja snijega, maksimalna visina novog snijega, maksimalna visina snježnog pokrivača po mjesecima, te procjena očekivane godišnje maksimalne visine snježnog pokrivača za povratni period od 50 godina.

Za prikaz godišnjeg hoda navedenih parametara snijega na području Varaždinske županije i Općine Breznica koriste se podaci s glavne meteorološke postaje Varaždin za razdoblje 1981-2000. U tablici su prikazani srednji mjesečni i godišnji broj dana s padanjem snijega, standardna devijacija kao mjera odstupanja od srednjaka u vremenu te najveći i najmanji broj dana s padanjem snijega koji je zabilježen u višegodišnjem razdoblju. Slijede podaci o najvećoj visini novog snijega i najvećoj visini snježnog pokrivača izmjereni u pojedinom mjesecu u istom višegodišnjem razdoblju, te procjena maksimalne visine snježnog pokrivača, koji se može očekivati u prosjeku jednom u 50 godina (prema nizu 1961-1990.).

Na području Breznice padanje snijega može se očekivati svake godine. U promatranih 20 godina najviše snježnih dana i to 50 dana bilo je tijekom zime 1995/1996., a najmanje, 4 dana, zimi 1989/1990. U prosjeku godišnje se može očekivati oko 24 dana s padanjem snijega i to u razdoblju od listopada do svibnja. Od prosinca do ožujka javlja se gotovo svake godine i prosječno pada 4 do 6 dana u pojedinom mjesecu. Najdulje je pado 16 dana u veljači, te 12 dana u prosincu i siječnju. Početkom snježne zime u studenom rjeđa je pojava i prosječno pada 3 dana, no 1993. je pado čak 11 dana. S pojavom snijega u travnju treba računati, iako snježna zima češće završi s ožujkom. U 20 godina samo je jednom zabilježeno padanje snijega u listopadu i to 1997. i u svibnju 1985.

Podjednake maksimalne visine novog snijega zabilježene su u studenom, prosincu i veljači (31-33 cm), a u siječnju 22 cm.

Maksimalne visine snježnog pokrivača tijekom zime javljaju se podjednako često od prosinca do veljače (5 odnosno 6 puta u pojedinom mjesecu u 20 godina), dok se godišnji maksimum rjeđe javlja u studenom ili ožujku. Najviši snježni pokrivač od 60 cm izmjeren je u studenom 1993. Iste godine zabilježen je i maksimum za prosinac (52 cm). Od siječnja do ožujka izmjerene su maksimalne visine snježnog pokrivača od 42, 49 i 36 cm. Prema procjeni ekstremnih vrijednosti, jednom u 50 godina može se očekivati snježni pokrivač od 60 cm, odnosno s vjerojatnošću 98% da neće biti premašen.

Snježne prilike prikazane prema podacima meteorološke postaje Varaždin mogu se očekivati u nizinskom dijelu Varaždinske županije u dolini Drave. Na većim nadmorskim visinama, na obroncima Varaždinsko-topličkog i kalničkog gorja, treba računati s nešto učestalijim padanjem snijega, višim novim snijegom i većim maksimalnim visinama. Svakih 100 m visine može se očekivati 3-4 dana više s padanjem snijega godišnje i 10 cm više maksimalne visine snježnog pokrivača za 50-godišnji povratni period. Podjednako velik rizik od pojave snijega i maksimalnih visina snježnog pokrivača je u Županiji od studenog do ožujka i od maksimalnih visina novog snijega do veljače. Pojava snijega u listopadu, travnju i svibnju je rijetka, ali s njom treba računati.

Tablica 4: Godišnji hod odabranog meteorološkog parametra; Varaždin (Breznica) 20-godišnji period

MJESECI	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	ZIMA
BROJ DANA S PADANJEM SNIJEGA – Općina Breznica													
SRED	0.0	0.0	0.0	0.1	2.7	4.9	5.4	5.5	4.0	1.1	0.1	0.0	23.5
STD	0.0	0.0	0.0	0.2	3.2	3.4	3.5	4.3	3.2	1.6	0.2	0.0	11.5
MIN	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	4
MAKS	0	0	0	1	11	12	12	16	9	5	1	0	50
MAKSIMALNA VISINA NOVOGA SNIJEGA (cm)													
MAKS	0	0	0	0	33	31	22	32	9	7	0	0	33
MAKSIMALNA VISINA SNJEŽNOG POKRIVAČA (cm)													
MAKS	0	0	0	0	60	52	42	49	36	10	0	0	60
MAKS-T₅₀													60

Izvor podataka: DHMZ i meteorološka podloga dostavljena DUZS

Preventivne mjere radi umanjenja posljedica prirodne nepogode

Pravovremeno ugovoriti zimsko održavanje cesta s davateljem usluga na području Općine te sa istim sudjelovati u izradi Plana čišćenja prometnica ili izradi prioriteta čišćenja kao i u kontroli nabavke dostatnih sredstava za posipanje prometnica.

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica; sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju posljedice prirodne nepogode, pružanje prve pomoći unesrećenima ukoliko ih je bilo te sve ostale radnje kojima se smanjuju posljedice snježnih oborina.

R/br.	MJERE – radnje i postupci
1.	Izveštavanje župana Varaždinske županije i predlaganje aktiviranja Povjerenstva za procjenu štete od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima.
2.	Povjerenstvo nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (NN 16/19) i Pravilniku o registru šteta od prirodnih nepogoda (NN 65/19).
3.	Pozivanje Stožera CZ Općine Breznica – po procjeni općinskog načelnika.
4.	Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica i ugroženosti od snijega.
5.	Utvrđivanje o funkcioniranju: sustava za vodoopskrbu, sustava za elektroopskrbu, sustava telekomunikacija; Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica; Prikupljanje informacija o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru.
6.	Aktiviranje VZO/DVD-a Općine i komunalnih operatera (po potrebi iz regije); Javni poziv Stožera CZ pučanstvu za izvršavanje komunalnih obaveza u čišćenju snijega.
7.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju telekomunikacija i opskrbu električnom energijom po prioritetima koje utvrdi Stožer CZ.
8.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju prometnica na području Općine sljedećim prioritetom: 1. županijske ceste, 2. lokalne ceste.
9.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu privremene sanacije oštećenja slijedećih objekata.
10.	Pozivanje vlasnika poduzeća i obrta koji se bave takvom vrstom djelatnosti koja može izvršiti privremenu sanaciju štete.
11.	Povjerenstvo Općine nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakonu te o rezultatima izvješćuje Varaždinsku županiju.

POLEDICA

Pojava zaleđenih kolnika može biti uzrokovana meteorološkim pojavama ledene kiše, poledice i površinskog leda (zaleđeno i klizavo tlo). To su izvanredne meteorološke pojave koje u hladno doba godine ugrožavaju promet i ljudsko zdravlje, a u motriteljskoj praksi republike Hrvatske opažaju se i bilježe.

Ledena kiša odnosi se na kišu sačinjenu od prehladnih kapljica koje se u doticaju s hladnim predmetima i tlom zamrzavaju, te tvore glatku ledenu koru na zemlji meteorološkog naziva poledica. Ta poledica kao meteorološka pojava se ne smije zamijeniti s površinskim ledom koji pokriva tlo te nastaje otapanjem snijega i stvaranjem ledene kore ili smrzavanjem kišnih barica. Opisane pojave vezane uz zaleđivanje kolnika u daljnjem tekstu će se nazivati zajedničkim imenom poledica.

Samo opažanje navedenih meteoroloških pojava, ograničeno na meteorološke postaje, za potrebe procjene ugroženosti od poledice nije dovoljno. Potreban je općeniti kvantitativni kriterij izražen pomoću mjerljivih veličina koji će odrediti potencijalne uvjete za pojavu svih uzroka zaleđenih kolnika na širem području. Povoljni, odnosno potencijalni meteorološki uvjeti za stvaranje poledice pri tlu pojavljuju se u onim danima kada se javlja oborina (oborinski dani s dnevnom količinom oborine $R_d \geq 0.1$ mm) i temperatura zraka je pri tlu ≤ 0 °C odnosno na 2 m ≤ 3 °C. Potonji kriterij dobiven je istraživanjem odnosa temperatura zraka na 2 m visine (standardna meteorološka kućica) i pri tlu (na 5 cm iznad tla) i primjenjuje se za lokacije gdje nema mjerenja temperatura zraka pri tlu. U ovoj meteorološkoj podlozi za procjenu ugroženosti analizirat će se godišnji hod broja takvih dana kao pokazatelj najugroženijih mjeseci s obzirom na pojavu poledice.

Sinoptičke situacije pri kojima se najčešće ostvaruju povoljni uvjeti za nastanak poledice, odnosno zaleđenih kolnika, javljaju se od jeseni do proljeća. U kasnu jesen, početkom zime i u rano proljeće karakteristično je premještanje brzo pokretnih ciklonalnih i frontalnih sustava sa sjeverozapada ili jugozapada. Takvi sustavi često su praćeni naglim promjenama vremena. Pri nailasku sustava javlja se oborina i pritiče topliji zrak, a nakon prolaska sustava oborina prestaje, a temperatura se snižava. Pad temperature može dovesti do smrzavanja oborine i pojave zaleđivanja kolnika. S druge strane, u jesen i kasnoj zimi učestalo se javljaju stacionarni anticiklonalni tipovi vremena sa slabim strujanjem. U kontinentalnom nizinskom dijelu tada prevladava vedro ili maglovito vrijeme (često i niska slojevita naoblaka), dok je na Jadranu i u gorju sunčano i vedro. Pri anticiklonalnom tipu vremena mala je turbulentna razmjena zraka i stabilna stratifikacija atmosfere, pa se u nizinama zrak postupno ohlađuje. U slučaju da ovakva situacija nastupa nakon premještanja nekog oborinskog sustava, niske temperature tada dovode do smrzavanja prethodno pale oborine i pojave zaleđenih kolnika. Takve situacije iziskuju posebne analize i nisu obuhvaćene ovim prikazom. Stoga je učestalost poledice na cestama vjerojatno nešto veća od prikazanih rezultata.

Za Varaždinsku županiju i Općinu Breznica odabrana je meteorološka postaja Varaždin smještena u nizinskom dijelu uz rijeku Dravu.

Godišnje promatrano, prosječni broj dana s poledicom iznosi u Varaždinu 37, maksimalno je zabilježeno 57, 2000., a minimalno 18 dana 1989. godine.

Godišnji hod broja dana povoljnih za poledicu u razdoblju 1981.-2000. na meteorološkoj postaji Varaždin pokazuje očekivano najveći rizik od poledice u prosincu, siječnju i veljači. U tim mjesecima srednji broj dana kreće se od 7 do 9. Poledica je najvjerojatnija u prosincu (prosječno 9 dana), najvarijabilnijem mjesecu u kojem je 2000. godine zabilježen maksimum od 22 dana. Manje rizični mjeseci su ožujak, travanj i studeni sa srednjim brojem od 3 do 5 dana i maksimalnim brojem od 12 dana u ožujku i studenom. Ako se izuzme listopad s malim rizikom za poledicu, u ostalim mjesecima vjerojatnost za poledicu je minimalna.

Konfiguracija terena Varaždinske županije mijenja se od nizinske, u dolini rijeke Drave, do gorske u južnim i zapadnim područjima. Vjerojatnost za poledicu u nizinskom dijelu ima karakteristike kao u Varaždinu, gdje se zbog utjecaja doline pojavljuju nešto niže minimalne temperature zraka nego u okolnim brdima. Rizik od poledice očekivano je najveći u višim dijelovima gora gdje se prosječno javlja više dana s oborinom, a zimi je u većini situacija hladnije (naselja općine Breznica).

Tablica 5: Godišnji hod odabranih parametara, Varaždin (Breznica) 20-godišnji period

MJESECI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	GOD
BROJ DANA S POLEDICOM ($R_d \geq 0.1$ mm i $t_{min5cm} \leq 0.0$ °C) – Općina Breznica													
SRED	7.1	6.6	5.2	2.8	0.4	0.0	0.0	0.0	0.3	1.1	4.9	8.5	36.6
STD	3.5	4.0	3.3	2.3	0.7	0.0	0.0	0.0	0.4	1.1	3.2	4.3	10.7
MIN	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	18
MAKS	13	17	12	7	2	0	0	0	1	4	12	22	57

Izvor podataka: DHMZ i meteorološka podloga dostavljena DUZS

Ugroženi su svi prometni pravci: Ugrožene su sve prometnice na području Općine Breznica, a posebno određeni lokalni pravci na kojima se poradi prioriteta intervencija u zimskim uvjetima ne može ili teško može spriječiti zaleđenost kolnika.

Posljedice poledica su otežano odvijanje prometa (spori dolazak žurnih službi te redovnih službi) i povećana vjerojatnost pojedinačnih prometnih nesreća. U pojedinačnim prometnim nesrećama može biti lako povrijeđenih osoba sa manjim materijalnim štetama na vozilima. Poledice nisu tako velikog i dugotrajnog obima da bi spriječile dolazak Hitne pomoći, dolazak redovnih službi, veterinara i dr. Posljedice su neznatne uzimajući u obzir i alternativne pravce.

Preventivne mjere radi umanjenja posljedica prirodne nepogode

Preventivne mjere su u odgovarajućoj službi koja u svojoj redovnoj djelatnosti vodi računa o sigurnosti prometne infrastrukture (održavanje i čišćenje prometnica te adekvatno označeno prometnim znakovima opasnost od poledica ili snježnog nanosa), zbog poduzimanja potrebnih aktivnosti i zadaća pripravnosti operativnih snaga i materijalnih resursa.

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica; sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju posljedice prirodne nepogode, pružanje prve pomoći unesrećenima ukoliko ih je bilo te sve ostale radnje kojima se smanjuju posljedice poledica.

R/br.	MJERE – radnje i postupci
1.	Izveštavanje župana Varaždinske županije i predlaganje aktiviranja Povjerenstva za procjenu štete od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima.
2.	Povjerenstvo nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (NN 16/19)) i Pravilniku o registru šteta od prirodnih nepogoda (NN 65/19).
3.	Pozivanje Stožera CZ Općine Breznica – sukladno procjeni općinskog načelnika.
4.	Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica.
5.	Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava: za elektroopskrbu, za telekomunikaciju, za vodoopskrbu, o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru.
6.	Aktiviranje komunalnih službi a iznimno i VZO/DVD-a Općine Breznica.
7.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju prometnica na području Općine sljedećim prioritetom: 1. županijske ceste, 2. lokalne ceste.
8.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju opskrbu električnom energijom, grijanjem i telekomunikacijom sljedećim prioritetom: vodoopskrbni sustav, pošta, škole, zdravstvene ustanove, trgovine, vatrogasni i društveni domovi, ostali korisnici.
9.	U koordinaciji sa Stožerom CZ izvršiti pozivanje pravnih osoba iz Odluke o pravnim osobama od interesa za sustav CZ koje posjeduju mehanizaciju kako bi pomogli u što bržem čišćenju prometnica ovlaštenom koncesionaru i doveli do normalnog funkcioniranja zajednice.
10.	Povjerenstvo Općine Breznica nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakonu te o rezultatima izvješćuje Varaždinsku županiju.

TUČA

Područje Hrvatske nalazi se u umjerenim geografskim širinama gdje je pojava tuče i sugradice relativno česta. Tuča je kruta oborina sastavljena od zrna ili komada leda, promjera većeg od 5 do 50 mm i većeg. Elementi tuče sastavljeni su od prozirnih i neprozirnih slojeva leda. Tuča pada isključivo iz grmljavinskog oblaka Cumulonimbusa, a najčešća je u toplom dijelu godine. Sugradica je isto kruta oborina sastavljena od neprozirnih zrna smrznute vode, okruglog oblika, veličine između 2 i 5 mm, a pada s kišnim pljuskom.

Na meteorološkim stanicama bilježi se uz tuču i sugradicu pojava ledenih zrna u hladnom dijelu godine. Ledena zrna su smrznute kišne kapljice ili snježne pahuljice promjera oko 5 mm, koja padaju pri temperaturi oko ili ispod 0°C. Pojave tuča, sugradica i ledena zrna zajedničkim imenom zovu se kruta oborina. Svojim intenzitetom nanose velike štete pokretnoj i nepokretnoj imovini, kao i poljoprivredi. Da bi se zaštitile poljoprivredne površine i smanjile štete nastale od tuče, prije više od 30 godina u kontinentalnom dijelu Hrvatske osnovana je obrana od tuče. Dva Radarska centra za obranu od tuče, Varaždin i Trema, pokrivaju područje Varaždinske županije na kojem se 2003. godine nalazilo 37 lansirnih postaja za obranu od tuče. Analiza srednjeg broja dana s tučom i/ili sugradicom izrađena je pomoću podataka s lansirnih postaja koje su neprekidno radile u razdoblju 1981–2000. Na slici 2. prikazana je i prostorna raspodjela srednjeg broja dana s pojavom tuče i/ili sugradice za vrijeme sezone obrane od tuče u 20-godišnjem razdoblju. Za Varaždinsku županiju analizirano je 18 lansirnih postaja koje su imale kontinuirani niz podataka s tom pojavom.

Na promatranom području u prosjeku najveći broj dana s tučom i/ili sugradicom za vrijeme sezone obrane od tuče zabilježen je na dva područja. Na zapadnom dijelu Županije to je područje između Prigorca, Lepoglavske Purgje i Ivančice, a na istočnom dijelu područje između Hrastovskog i Kalnika. Na osnovi podataka o pojavi tuče i štete sa svih lansirnih postaja koje su radile u razdoblju 1981–2000. izrađena je prostorna karta indeksa ugroženosti od tuče branjenog područja Hrvatske za razdoblje od 1. svibnja do 30. rujna. Indeks je funkcija srednjeg broja dana s krutom oborinom i broja slučajeva sa štetom i većom od 50%, a svrha mu je prikaz područja u kojima tuča i/ili sugradica najčešće uzrokuju štetu.

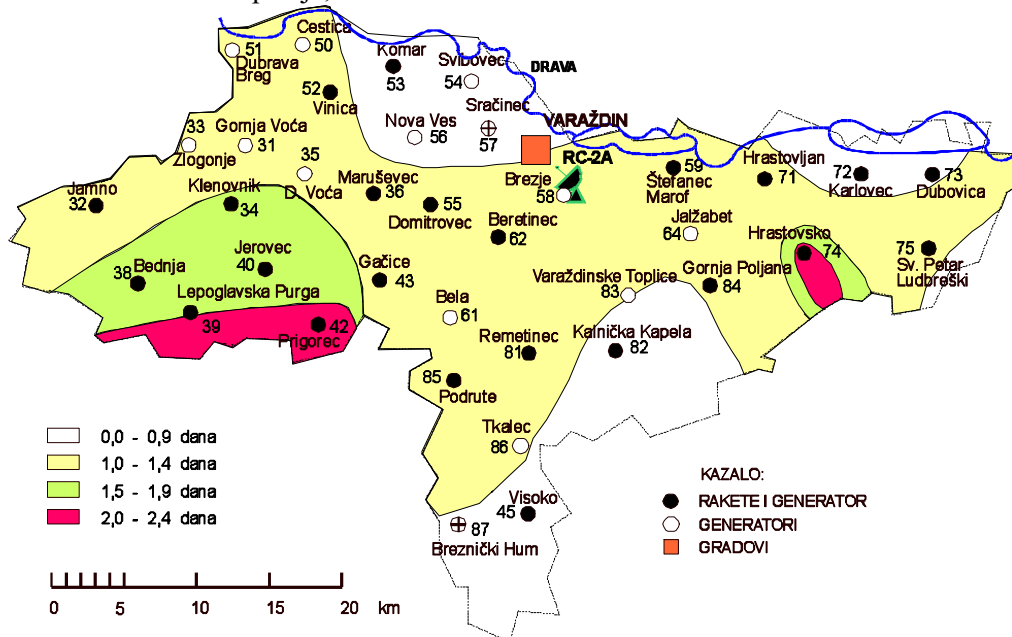
Za prikaz godišnjeg hoda broja dana s krutom oborinom (tuča, sugradica i ledena zrna) na području ove Županije uzeti su podaci s meteorološke postaje Varaždin. U tablici su prikazani srednji mjesečni i godišnji broj dana s krutom oborinom te maksimalni i minimalni mjesečni i godišnji broj dana u razdoblju 1981–2000. Na meteorološkoj postaji Varaždin srednji godišnji broj dana s krutom oborinom iznosi 1.5 dana. U prosjeku najviše takvih dana javlja se u siječnju 0.4 dana dok je srednji broj dana u ostalim mjesecima između 0.1 i 0.3 dana. U kolovozu i studenom nije zabilježen ni jedan dan s krutom oborinom.

Tablica 6: Godišnji hod odabranih parametara, Varaždin (Breznica), 20-godišnji period

MJESECI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	GOD
BROJ DANA S TUČOM – Općina Breznica													
SRED	0.4	0.1	0.1	0.3	0.1	0.1	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.2	1.5
STD	0.8	0.2	0.2	0.6	0.3	0.3	0.4	0.0	0.2	0.2	0.0	0.4	1.5
MIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MAKS	3	1	1	2	1	1	1	0	1	1	0	1	6

Izvor podataka: DHMZ i meteorološka podloga dostavljena DUZS

Slika 2. Prostorna raspodjela srednjeg broja dana s tučom i/ili sugradicom za vrijeme sezone obrane od tuče. Varaždinska županija, 1981–2000.

Napomena: odlukom Vlade RH iz 2023. godine obustavljena je obrana od tuče sustavima raketa ali je nastavljena prizemnim generatorima.

Preventivne mjere radi umanjenja posljedica prirodne nepogode

U preventivno djelovanje prije svega spada nabavka mreža protiv tuče čime se zaštićuju nasadi i urod od posljedica tuče. Kod većih gospodarstvenika, kao i na područjima koja se ne mogu štititi mrežama preventivno ulaganje je osiguranje uroda i nasada kod osiguravajućih društva od posljedica tuče.

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica; sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju posljedice prirodne nepogode, pružanje prve pomoći unesrećenima ukoliko ih je bilo te sve ostale radnje kojima se smanjuju posljedice olujnog i orkansko nevremena s tučom.

R/br.	MJERE – radnje i postupci
1.	Izveštavanje župana Varaždinske županije i predlaganje aktiviranja Povjerenstva za procjenu štete od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima.
2.	Povjerenstvo nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (NN 16/19) i Pravilniku o registru šteta od prirodnih nepogoda (NN 65/19).
3.	Pozivanje Stožera CZ Općine Breznica – sukladno procjeni općinskog načelnika.
4.	Prikupljanje informacija o prohodnosti prometnica.
5.	Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava: za elektroopskrbu, za telekomunikaciju, o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru.
6.	Aktiviranje komunalnih snaga a iznimno i VZO/DVD-a Općine Breznica.
7.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju prometnica na području Općine.
8.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju opskrbu električnom energijom i telekomunikacijom po prioritetima.

9.	U koordinaciji sa Stožerom CZ izvršiti pozivanje pravnih osoba iz Odluke o pravnim osobama od interesa za sustav CZ koje posjeduju mehanizaciju kako bi pomogli u što bržem čišćenju prometnica ovlaštenom koncesionaru i doveli do normalnog funkcioniranja zajednice.
10.	Povjerenstvo Općine Breznica nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakonu te o rezultatima izvješćuje Varaždinsku županiju.

KLIZANJE, TEČENJE I PREVRTANJE ZEMLJIŠTA

Pojave klizišta pod utjecajem su geološke građe, geomorfoloških procesa, fizičkih procesa sezonskog karaktera (npr. oborina) te ljudskih aktivnosti (sječa vegetacije, način obrade tla, izgradnja cesta i drugo). Ove pojave nisu učestale za područje Općine Breznica ali se povremeno dešavaju u periodima kišnih godina.

Klizište je dio padine na kojem je zbog poremećaja stabilnosti došlo do klizanja tla, to jest kretanja površinskoga sloja zemlje. Stabilnost tla ovisna je o strmini i obliku padine, geomehaničkim svojstvima tla, rasporedu slojeva tla i drugom. Najčešći je uzrok klizanja tla promjena razine podzemnih voda, ali i promjena tokova površinskih voda, sezonske promjene vlažnosti i temperature zraka, tektonski poremećaji i potresi, te neprikladni zahvati na tlu, na primjer iskrčivanje vegetacije, promjena režima podzemnih voda, oblika padine ili opterećenja na tlu.

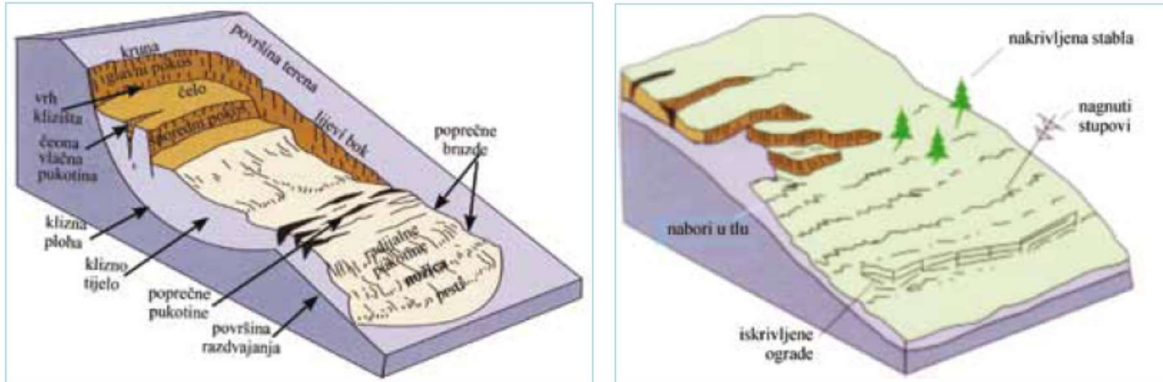
Klizište se može javiti kako na prirodnim padinama tako i na izgrađenim pokosima. Klizanje može biti polagano (puzanje tla), ili se može dogoditi u kratkome razdoblju. Plitka klizišta najčešće nastaju u glinama velike plastičnosti.

Sanacija klizišta provodi se građevinskim zahvatima, obično izvedbom drenažnoga sustava, kojim se snižava razina podzemne vode (drenaža), promjenom oblika padine kako bi se smanjilo opterećenje gornjega dijela klizišta, uz povećanje opterećenja na donjem dijelu klizišta, izvedbom potpornih zidova, sadnjom raslinja i drugim. Pojava klizišta utvrđuje se opažanjem na terenu, te mjerenjem pomaka tla tijekom duljega razdoblja. O klizištima se uobičajeno vodi računa samo u trenutku kada su ona aktivna (kao što je npr. period obilnih kiša početkom 2014. i 2015.godine) dok se u razdoblju kada „spavaju“ na njih zaboravlja. Osim prirodnih sila javljaju se i klizanja tla uslijed zahvata koje na površini terena izvodi čovjek. Današnje spoznaje o klizištima govore da su ona vrlo različita po obliku, načinu postanka, vrsti tla u kojem se pojavljuju i neposrednim povodima koji ih izazovu. Klizišta mogu biti uzrok daljnjih prirodnih nepogoda, a mogu biti i njihova posljedica.

Tablica 7: Uzroci, štete i posljedice klizanja tla

KLIZANJE TLA		
Uzroci	Oštećenja od klizanja na klizištu	Posljedice
Obilne oborine Potres Produbljenje korita vodotoka s potkopavanjem nožice kosine Vulkanske erupcije Puknuće cjevovoda (vodovoda) na vrhu padine Poremećaj razine podzemne vode Izgradnja građevina na potencijalnom klizištu (naročito na gornjoj polovini) Zasijecanje u kosinu	Srušeni objekti i zgrade Otklizali objekti i zgrade Uništeni cjevovodi raznih namjena Otklizale prometnice Pregrađene prometnice Pregrađeni vodotoci Uništeni dalekovodi i slična infrastruktura Uništena vegetacija	Potres Tsunami Pregradnja vodotoka Poplave uzvodno od pregrade Poplave nizvodno od pregrade nakon njenog rušenja Premještanje korita potoka i rijeka Stvaranje novog područja potencijalnog klizišta Promjena reljefa

Slike 4 : Dijelovi klizišta; Puzanje tla

Kratkoročne mjere kod pojavnosti klizišta:

- blokada balvanima
- drenaža tla za odvod vode iz zemlje koja se postavlja u dubinu ili na površinu, ili kanali za odvodnju
- stabilizacija tla uz pomoć ježeva
- kod manjih odrona pomažu i zečji nasipi od vreća pijeska
- prekrivanje površina pod kišom vodootpornim ceradama i PVC folijom da bi se spriječilo dalje natapanje tla vodom

Dugoročne mjere:

- zaštitni zidovi (armirani beton)
- pošumljavanje jer korijenje drveća stabilizira tlo
- smanjenje nagiba putem sanacije terena

Tablica 8: Uzroci i povodi pojave klizišta (Highland i Bobrowsky 2008.)

Fizički razlozi "okidači"	Prirodni razlozi		Ljudski učinci
	Geološki	Morfološki	
Intenzivne oborine Naglo topljenje snijega Dugotrajne intenzivne oborine Naglo sniženje ili podizanje vode i valovi Potres Vulkanska erupcija Otapanje, odleđivanje Zamrzavanje i otapanje Rastrošba kao posljedica skupljanja i bujanja poplave	Meka tla, nekonsolidirani morski sediment i sl. Osjetljiva tla Rastrošena tla Tla sa rezidualnim parametrima čvrstoće na smicanje Tla s nepovoljnom uslojenošću, škriljavost Nepovoljno usmjereni strukturni diskontinuiteti slojevi izričito različite vodopropusnosti Bitne razlike u krutosti tla.	Tektonska i vulkanska izdizanja Provala otopljenog leda Erozijska erozija vodotoka Erozijska erozija obale uslijed valovanja, glacijalna erozija nožice Erozijska erozija bočnih rubova Podzemna erozija (sufozija, otapanje) Oštećenje kosine na vrhu ili taloženje na kosini Uklanjanje vegetacije (šumski požari, suša)	Iskopi na kosini i nožici Nasipanje nestabilnog tla Opterećenje vrha kosine nasipom ili građevinom Podizanje i spuštavanje razine vode u jezeru Sječa šume s vađenjem panjeva Navodnjavanje i prskanje travnjaka Rudarenje i odlaganje jalovine Umjetni potresi pri miniranju, zabijanju pilota i sl. Propuštanje vode iz raznih cjevovoda, vodovoda, kanalizacije i sl. Promjena toka vodotoka i struja regulacijskim građevinama

Procjena opasnosti od klizanja u domeni je geoznanosti, a konačni rezultati procjena opasnosti su informacije za širok spektar korisnika, najčešće iz domene lokalne, regionalne i nacionalne uprave. Ove informacije osnova su za primjenu cijelog niza mjera za ublažavanje posljedica. Opasnost od klizanja procjenjuje se na osnovi istraživanja klizišta koje provode inženjerski geolozi i geotehničari. Nekoliko je razloga zbog kojih se provode istraživanja klizišta, a moguće ih je grupirati u četiri skupine opisane u nastavku.

Ukoliko je klizište već nastalo i ukoliko je nužno poduzeti mjere da se zaustavi pokrenuti proces klizanja i/ili da se zemljište osposobi za daljnje korištenje, postojeće klizište će se detaljno istraživati u svrhu projektiranja mjera sanacije. Rezultat detaljnog geotehničkog istraživanja pojedinog klizišta je prognostički model klizišta na temelju kojega se provode analize stabilnosti čime se definira područje koje ono ugrožava, kao i način da se potpuno ukloni opasnost koju ono predstavlja za ljude i materijalna dobra. Uobičajeni prikaz informacija daje se u okviru geotehničkog elaborata klizišta i građevinskih projekata mjera sanacije.

Na područjima gdje postoje klizišta, ali ne predstavljaju opasnost za ljude i materijalna dobra (npr. nalaze se u šumi) ili na područjima koja su potencijalno opasna za nastanak novih klizišta, nužno je provoditi daljinska istraživanja radi prevencije nastanka potencijalnih klizišta. Mjere prevencije provode se kroz sustav prostornog planiranja, na način Upravljanje kriznim situacijama uslijed pokretanja klizišta da se u fazama izrade prostornih planova ovakva područja izostave iz namjena kao što je građevinska namjena. U tu svrhu nužno je izraditi karte postojećih klizišta, kao i prognozne karte opasnosti i ugroženosti od klizanja.

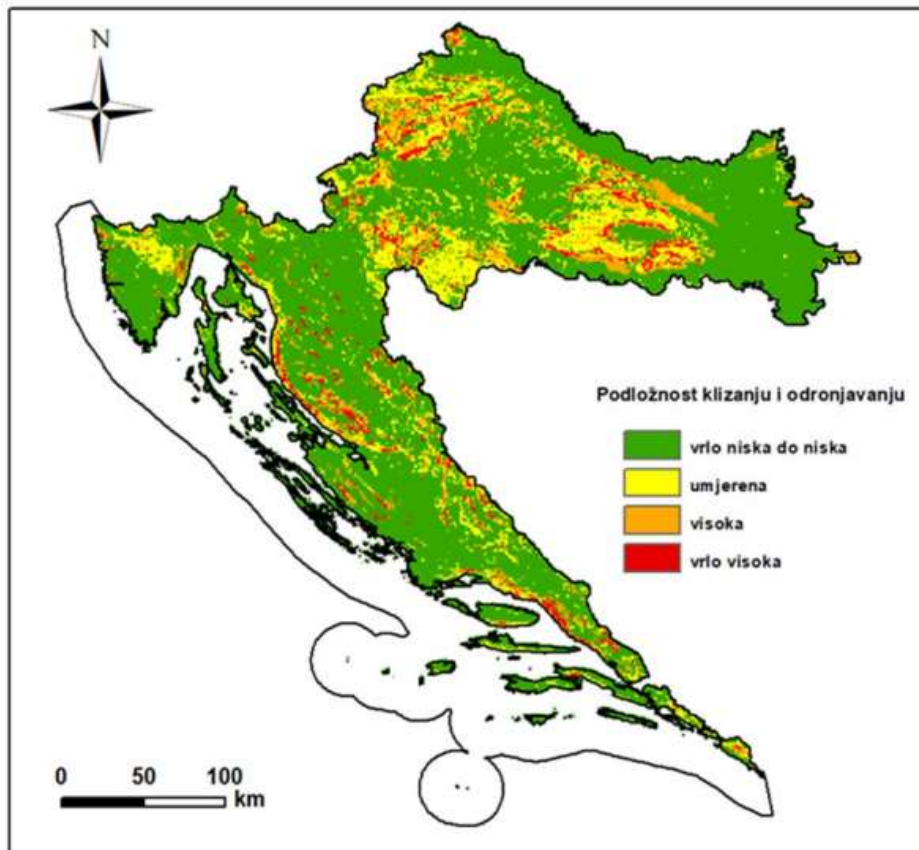
Karte opasnosti od klizanja (karte hazarda klizanja) nastaju kao rezultat prostornih analiza, a izrađuju ih stručnjaci iz inženjerske geologije i geomorfologije korištenjem različitih metoda, prilagođeno specifičnostima područja. Karte klizišta i prognozne karte sadrže informacije na temelju kojih se definiraju mjere za ublažavanje posljedica klizanja kroz sustav prostornog planiranja, odnosno odgovarajuće planiranje namjene zemljišta i definiranje uvjeta građenja.

Na područjima u kojima postoje klizišta, ali ih nije moguće sanirati i predstavljaju opasnost za ljude i materijalna dobra, nužno je provoditi istraživanja i praćenja (engl. monitoring) radi prevencije potencijalnih šteta koje će prouzročiti daljnje kretanje klizišta.

Preventivne mjere radi umanjenja posljedica prirodne nepogode

Mjere prevencije provode se kroz sustav civilne zaštite, na način da se uvede sustav praćenja i ranog upozoravanja određenog klizišta. U tu svrhu nužno je detaljno istražiti klizište geotehničkim metodama istraživanja, izraditi prognostički model klizišta za simulacije njegova kretanja te na temelju analiza izraditi koncept sustava praćenja klizišta i ranog upozoravanja. Uobičajeni prikaz informacija ovog sustava je u vidu digitalnih zapisa, koje je nužno kontinuirano pratiti u realnom vremenu iz on-line centara podataka, a na temelju kojih će se aktivirati uzbunjivanje u slučaju prekoračenja zadanih kritičnih vrijednosti. Mjere za ublažavanje posljedica u ovom slučaju su interventne mjere upozoravanja i evakuacije ljudi. Procjena opasnosti od klizanja također je uobičajena i za osiguranje od šteta koje uzrokuju klizišta. U ovom slučaju informacije se prikazuju na kartama klizišta i prognostičkim kartama opasnosti od klizanja u vidu zona za koje je moguće dati informaciju o visini relativne opasnosti. Na temelju ove informacije definiraju se premije osiguranja za nadoknade u slučaju gubitaka, što je također jedan od načina ublažavanja posljedica klizanja.

Karta podložnosti na klizanje tla i odrone za Hrvatsku, i Općinu

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica; sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju posljedice prirodne nepogode, pružanje prve pomoći unesrećenima ukoliko ih je bilo te sve ostale radnje kojima se smanjuju posljedice klizanja tla.

R/br.	MJERE – radnje i postupci
1.	Izveštavanje župana Varaždinske županije i predlaganje aktiviranja Povjerenstva za procjenu štete od prirodnih nepogoda na ugroženim područjima.
2.	Povjerenstvo nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (NN 16/19)) i Pravilniku o registru šteta od prirodnih nepogoda (NN 65/19).
3.	Pozivanje Stožera CZ Općine Breznica – sukladno procjeni općinskog načelnika.
4.	Prikupljanje informacija o stanju prometnica i ugroženim područjima Općine.
5.	Prikupljanje informacija o funkcioniranju sustava: za elektroopskrbu, za telekomunikaciju, za vodoopskrbu, o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru.
6.	Aktiviranje snaga operatera, komunalnih službi a po potrebi i VZO/DVD-a Općine.
7.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju ugroženih objekata.
8.	Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju opskrbu električnom energijom i telekomunikacijama po prioritetima.

9.	U koordinaciji sa Stožerom CZ izvršiti pozivanje pravnih osoba iz Odluke o pravnim osobama od interesa za sustav CZ koje posjeduju mehanizaciju kako bi pomogli u što bržem čišćenju prometnica ovlaštenom koncesionaru i doveli do normalnog funkcioniranja zajednice.
10.	Povjerenstvo Općine Breznica nastavlja aktivnosti na popisu i procjeni štete sukladno Zakonu te o rezultatima izvješćuje Varaždinsku županiju.

MRAZ

Mraz je oborina koja nastaje kada se vlaga iz vodenom parom zasićenog zraka desublimira na čvrstim površinama čija temperatura je manja i od temperature rosišta i od 0 °C. Mraz uglavnom pogađa životinje, biljke, vodu i tlo. Najčešće se javlja po dolinama u koje se slijeva hladan zrak s okolnih obronaka, a iščezava nakon izlaska Sunca, kad se tlo i sloj zraka uz tlo zagriju. Na Jadranu je mraz mnogo rjeđi nego u unutrašnjosti, a broj dana s mrazom smanjuje se od sjevernog prema južnom Jadranu.

U umjerenom zemljopisnom pojasu ovisno o padu temperature koriste se sljedeće formulacije za opisivanje mraza:

- slab mraz: 0 °C do -4 °C,
- umjereni mraz: -4 °C do -10 °C,
- jaki mraz: -10 °C do -15 °C,
- vrlo jaki mraz: ispod -15 °C 22.

Prvi jesenski mrazovi uglavnom su slabi do umjereni, a kasnije dolazi do pojave jakih i vrlo jakih mrazova. Slabi i umjereni mrazovi uglavnom se vide na nadzemnom djelu biljaka, a jaki i vrlo jaki i u zoni rizosfere (područje korijena).

Pojava mraza, osobito u proljeće početkom vegetacijskog perioda, može izazvati velike pa i katastrofalne štete na poljoprivrednim kulturama. U trenutku kretanja vegetacije biljke u tkivu imaju veliki postotak vode, zbog čega prilikom pojave niske temperature dolazi do smrzavanja, a što dovodi do pucanja i širenja tkiva te odumiranja biljaka. Kod pojave jakih i vrlo jakih mrazova mogu nastati značajna oštećenja na deblu, granama, krošnji i sl., a prilikom smrzavanja tla dolazi i do odumiranja korijena ako biljka nije prilagođena takvim uvjetima.

U posljednjih 10 godina prirodna nepogoda od mraza za područje Općine proglašena je 4 puta, 2016., 2017., 2020. i 2021. godine.

Preventivne mjere radi umanjenja posljedica prirodne nepogode

U preventivno djelovanje spada izrada staklenika ili plastenika, čime se zaštićuju nasadi i urod od posljedica mraza, te kišenje, prvenstveno raspršivačima, što se pokazalo kao pouzdan i isplativ način smanjivanja ili ublažavanja posljedica mraza. Kod većih gospodarstvenika, kao i na područjima koja se ne mogu štititi plastenicima preventivno ulaganje je osiguranje uroda i nasada od posljedica mraza kod osiguravajućih društva, što se može djelomično osigurati i iz fondova EU.

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode

Mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode podrazumijevaju procjenu šteta i posljedica te sanaciju nastalih oštećenja i šteta. Sanacija obuhvaća aktivnosti kojima se otklanjaju ili smanjuju posljedice prirodne nepogode.

R/br.	MJERE – radnje i postupci
1.	Izvještavanje župana VŽ i predlaganje aktiviranja Povjerenstva za procjenu štete od elementarnih nepogoda na ugroženim područjima.
2.	Pozivanje Povjerenstva te izrada popisa i šteta sukladno Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (NN16/19).
3.	Prikupljanje informacija o naseljima u kojima su se dogodile najveće materijalne štete.
4.	Izvješćivanje Županijskog povjerenstva o obimu štete te dostavljanje izvješća o učinjenom.

NOSITELJI MJERA PO ELEMENTARNIM NEPOGODAMA

Pod mjerama se smatraju sva djelovanja od strane JLS (Općina Breznica) vezana uz sanaciju nastalih šteta, ovisno o naravi, odnosno vrsti prirodne nepogode koja je izgledna za određeno područje, odnosno o posljedicama istih. Mjere mogu biti preventivne, u cilju umanjenja posljedica prirodne nepogode, te mjere u cilju ublažavanja i otklanjanja izravnih posljedica prirodne nepogode.

Opće mjere za ublažavanje i uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda jesu:

- procjena štete i posljedica,
- sanacija područja zahvaćenog nepogodom,
- prikupljanje i raspodjela pomoći stradalom i ugroženom stanovništvu,
- provedba zdravstvenih i higijensko – epidemioloških mjera,
- provedba veterinarskih mjera,
- organizacija prometa i komunalnih usluga radi žurne normalizacije života.

U slučaju prirodne nepogode nositelji mjera su operativne snage sustava civilne zaštite, sustav zdravstvenih kapaciteta te MUP koji su detaljno obrađeni u prilogima unutar Plana djelovanja civilne zaštite Općine Breznica. Prilikom provedbi mjera radi djelomičnog ublažavanja šteta od prirodnih nepogoda o kojima odlučuju nadležna tijela, navedena u članku 5. Zakona, obvezno se u obzir uzima opseg nastalih šteta i utjecaj prirodnih nepogoda na stradanja stanovništva, ugrozu života i zdravlja ljudi te onemogućavanje nesmetanog funkcioniranja gospodarstva. U cilju pravovremenog i učinkovitog ublažavanja i uklanjanja izravnih posljedica i procjena štete od ekstremnih prirodnih uvjeta u pravilu se obavlja odmah ili u najkraćem roku.

Nositelji mjera za ublažavanje te otklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda su operativne snage sustava civilne zaštite Općine Breznica koje su definirane Zakonom o sustavu civilne zaštite („Narodne novine“ broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21 i 114/22) i Planom djelovanja CZ Općine:

- Stožer civilne zaštite Općine Breznica + **Općinsko povjerenstvo**
- VZO Općine Breznica sa 4 DVD-a/ Bisag, Breznica, Brstec i Drašković/
- Gradsko društvo Crvenog križa Novi Marof
- HGSS- Stanica Varaždin
- Komunalna poduzeća sa sjedištem van Općine
- Povjerenici civilne zaštite i njihovi zamjenici
- Koordinator na lokaciji
- Pravne osobe i udruge od interesa za sustav civilne zaštite Općine Breznica.

Pored Operativnih snaga sustava CZ kao nositelji određenih mjera u ugrozama pojaviti će se i:

- Centar za socijalnu skrb
- Zavod za hitnu medicinu Varaždinske županije i Dom zdravlja, te ambulante u Općini
- Hrvatske vode –VGI Varaždin/Dugo Selo
- HEP-interventne službe HEP ODS d.o.o. Elektra Varaždin
- HŠ UŠP ; ŽUC VŽ, Zavod za javno zdravstvo VŽ i drugi.

Sve navedene snage koristit će se u provođenju mjera kod svih elementarnih nepogoda ovisno o potrebama za istima.

XI. PROCJENA OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA

Općina Breznica svake godine izdvaja iz svog proračuna financijska sredstva za financiranje razvoja sustava civilne zaštite, žurne službe i operativne snage, HGSS-a, Hrvatski Crveni križ te na službe i pravne osobe od značaja za sustav civilne zaštite.

Sukladno članku 56. Zakona o proračunu („Narodne novine“, br. 87/08, 136/12 i 15/15) sredstva proračunske zalihe mogu se koristiti za nepredviđene namjene za koje u proračunu nisu osigurana sredstva ili za namjene za koje se tijekom godine pokaže da nisu utvrđena dovoljna sredstva jer ih pri planiranju proračuna nije bilo moguće predvidjeti, za financiranje rashoda nastalih pri otklanjanju prirodnih nepogoda, epidemija, ekoloških nesreća ili izvanrednih događaja i ostalih nepredvidivih nesreća te za druge nepredviđene rashode tijekom godine.

Općina Breznica izradila je Procjenu rizika od velikih nesreća za područje Općine (revizija II. 7/24.) u kojoj je provedena analiza sustava civilne zaštite Općine. Procjena ukupne spremnosti sustava civilne zaštite Općine u području provođenja preventivnih mjera i aktivnosti usmjerenih na zaštitu svih kategorija društvenih vrijednosti koje su potencijalno izložene štetnim utjecajima velikih nesreća je visoka. Ujedno, spremnost odgovornih i upravljačkih kapaciteta procjenjuje se visokom. Spremnost sustava civilne zaštite na temelju izrađenosti sektorskih strategija, normativne uređenosti te izrađenosti procjena i planova od značaja za sustav civilne zaštite uzimajući u obzir sve izrađene dokumente iz navedene kategorije, njihovu međusobnu povezanost i usklađenost te na temelju procjene implementiranosti ciljeva strategija u javne politike upravljanja rizicima na lokalnoj razini te do koje mjere su korišteni za potrebe definiranja sastava i strukture operativnih kapaciteta kao i za potrebe izrade planova djelovanja civilne zaštite procjenjuje se visokom.

Nadalje, spremnost sustava civilne zaštite na temelju razvijenosti ranog upozoravanja, razmjene informacija i njihovog korištenja za podizanje spremnosti sustava civilne zaštite kroz pripreme za provođenje mjera i aktivnosti u svrhu smanjivanja posljedica neposrednih i nastupajućih prijetnji također se procjenjuje visokom. Spremnost sustava civilne zaštite na temelju ocjena fiskalne situacije i njezine perspektive posebno za prenamjenu dijela sredstava koja se koriste za reagiranje za potrebe financiranja provođenja preventivnih mjera procjenjuje se visokom. Zaključno, iako je u području preventive procijenjena visoka spremnost cjelovitog sustava civilne zaštite za upravljanje rizicima od velikih nesreća, Općine Breznica će i dalje nastaviti raditi na kontinuiranom osposobljavanju snaga civilne zaštite, educiranju stanovništva o mogućim opasnostima od prirodnih rizika te provođenjem vježbi kako bi svi sudionici civilne zaštite bili upoznati sa svojim aktivnostima u slučaju mogućih rizika na području Općine. U Planu djelovanja sustava civilne zaštite Općine Breznica utvrđen je način organizacije, aktiviranja i djelovanja sustava civilne zaštite, zadaća i nadležnosti, ljudskih snaga i potrebnih materijalno-tehničkih sredstava te mjera i postupaka za provedbu civilne zaštite u slučaju određenih rizika.

Temeljem tumačenja Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda dobivenog od Ministarstva financija KLASA: 422-02/19-01/27 URBROJ: 513-06-02-19-5 od 26. veljače 2019. godine, pod pojmom procjena osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva (čl.17. stavak 2. točka 2.) podrazumijeva se procjena opreme i drugih sredstava nužnih za sanaciju, djelomično otklanjanje i ublažavanje štete nastale uslijed djelovanja prirodne nepogode.

Općina Breznica ne raspolaže značajnom vlastitom opremom i sredstvima za zaštitu i sprečavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva. Opremom i sredstvima raspolažu subjekti koji su navedeni kao nositelji mjera za otklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda. Gospodarski subjekti koji raspolažu opremom, za izvođenje potrebnih radnji u slučaju sanacije, u okviru svoje redovne djelatnosti odrađuju preventivne mjere za smanjenje šteta pri nastajanju prirodne nepogode.

XII. OSTALE MJERE KOJE UKLJUČUJU SURADNJU S NADLEŽNIM TIJELIMA (ŽUPANIJA, MINISTARSTVO, STRUČNJAKA ZA PODRUČJE PRIRODNIH NEPOGODA)

Sukladno propisima kojima se uređuju pitanja u vezi elementarnih mjera kao mjera sanacije šteta od prirodnih nepogoda utvrđuje se:

- provedba mjera s ciljem dodjeljivanja pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje šteta od prirodnih nepogoda,
- provedba mjera s ciljem dodjeljivanja žurne pomoći u svrhu djelomične sanacije šteta od prirodnih nepogoda.

Nadležna tijela za provedbu mjera s ciljem djelomičnog ublažavanja šteta uslijed prirodnih nepogoda, sukladno Zakonu, su:

- Vlada Republike Hrvatske;
- Povjerenstva za procjenu šteta od prirodnih nepogoda;
- Nadležna ministarstva (ministarstva nadležna za financije; poljoprivredu; šumarstvo i ribarstvo; gospodarstvo; graditeljstvo i prostorno uređenje; zaštitu okoliša i energetiku; more, promet i infrastrukturu);
- Varaždinska županija;
- Općina Breznica.

Znanstvene ustanove za područje prirodnih nepogoda su Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ), Zavod za seizmologiju i druge. Općinsko povjerenstvo Općine Breznica ostvaruje suradnju sa Županijskim povjerenstvom Varaždinske županije za procjenu šteta od prirodnih nepogoda te sa istim usklađuje sve potrebne mjere i postupke oko provođenja ovog Plana.

ZAKLJUČAK

Ovim planom evidentirane su moguće prirodne nepogode na području Općine Breznica, te preventivne i posljedične mjere koje se planiraju poduzimati. Potresi i poplave (i drugi rizici) kao najveći rizik detaljno su obrađene u Reviziji II. Procjene rizika od velikih nesreća Općine (7/24.) i Planu djelovanja CZ Općine Breznica. Posebno su razmatrani događaji potresa u Zagrebu i na Banovini te reagiranja operativnih snaga i sustava CZ, te dominantni događaj pandemije virusa SARS-COV-2 (bolesti COVID 19), te usporedba na dešavanje u Općini Breznica.

Analizom učestalosti pojave istih kao i dosadašnjih šteta moguće je doći do procjene mogućih budućih šteta na području Općine Breznica. Analizirajući sve snage i sredstva vidljivo je da Općina ima resurse i organizaciju kojima će provesti mjere za ublažavanje i otklanjanje izravnih posljedica prirodne nepogode.

Preventivne radnje koje je Općina Breznica u mogućnosti provesti, kontinuirano će se provoditi i tokom godine. Isto tako Općina Breznica će, kao JLS ali i usmjeravanjem stanovništva participirati u projektima iz oblasti preventive i kurative u poljoprivredi u Županiji. Županija ima razvijen Program potpora u poljoprivredi (bespovratna sredstva iz Proračuna). Dio tih potpora koristiti će se i glede preventive i otklanjanja posljedica prirodnih nepogoda.

Sukladno članku 65. Zakona o proračunu („Narodne novine“, br. 144/21) sredstva proračunske zalihe mogu se koristiti za nepredviđene namjene za koje u Proračunu nisu osigurana sredstva ili za namjene za koje se tijekom godine pokaže da nisu utvrđena dovoljna sredstva jer ih pri planiranju Proračuna nije bilo moguće predvidjeti, za financiranje rashoda nastalih pri otklanjanju prirodnih nepogoda, ekoloških nesreća ili izvanrednih događaja i ostalih nepredvidivih nesreća te za druge nepredviđene rashode tijekom godine. Nadalje, člankom 66. istog Zakona utvrđeno je da o korištenju sredstava proračunske zalihe odlučuje općinski načelnik Općine Breznica.

Predsjednik Općinskog vijeća
Tomislav Ledinski

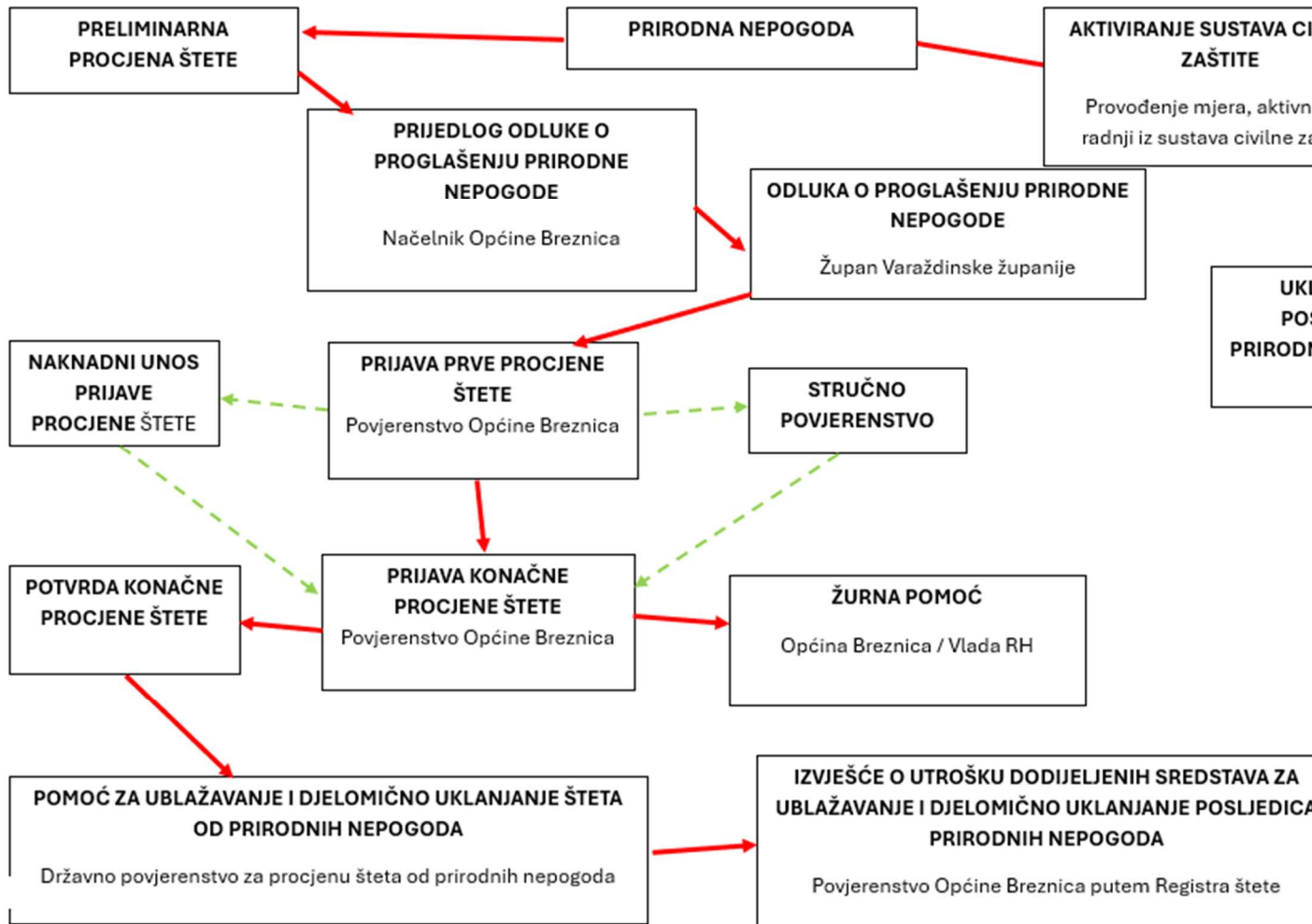
Dodatak: Utjecaj klimatskih promjena na prirodne nepogode

Utjecaj klimatskih promjena na potres
Prilagodba klimatskim promjenama bavi se postojećim, ali i očekivanim utjecajima klime. Obzirom na specifičnost prirodne nepogode, klimatske promjene nemaju utjecaj na pojavnost prirodne nepogode.
Utjecaj klimatskih promjena na olujni orkanski vjetar
U odnosu na oluje, studije se uglavnom slažu o porastu broja najjačih oluja i onih koji proizvode najveću štetu u svim dijelovima Europe. Olujni i orkanski vjetrovi pripadaju u ekstremne vremenske pojave koje proizvode višestruke štete, posebice u poljoprivredi od polijeganja usjeva, uništavanja voćki, vinograda i povrtnjaka. Očekuje se utjecaj na bioraznolikost u smislu oštećivanja, degradacije i izumiranja.
Utjecaj klimatskih promjena na požar
Prema Strategiji, klimatske promjene će na ovu prirodnu nepogodu utjecati u dugoročnom razdoblju. Prema projekcijama rizik od šumskih požara biti će veći za područje cijele Republike Hrvatske, što će proizvesti veće štete na šumskim ekosustavima, smanjenja vrijednosti drvnih sortimenata, smanjenje populacije šumskih vrsta i gubitka općekorisnih funkcija šuma. Požari otvorenog tipa imati će utjecaj i na prostorno planiranje i uređenje.
Utjecaj klimatskih promjena na poplavu
U sljedećim razdobljima očekuje se ranjivost u segmentu poljoprivrede (poplave mogu smanjiti ili posve uništiti prinose), energetike (mogu dovesti do oštećenja energetskih postrojenja i infrastrukture) i izgrađenog okoliša (poplave u naseljima kao posljedice veće učestalosti i intenziteta ekstremnih vremenskih prilika koje obilježavaju velike količine oborine u kratkom razdoblju).
Utjecaj klimatskih promjena na tuču
Poljoprivreda je posebno osjetljiva na klimatske promjene jer je općenito jako ovisna o vremenskim prilikama. Sva izravna klimatska obilježja – temperatura, oborine i vremenski uvjeti utječu na proizvodnju. Zbog ukupne vrijednosti, utjecaja na sigurnost hrane i radnih mjesta koja otvara poljoprivreda je važna grana hrvatskoga gospodarstva na koju su već u proteklih nekoliko godina snažno utjecale klimatske promjene. Ranija cvatnja i sazrijevanje pojedinih sorata grožđa i voća zbog toplije zime i proljeća donekle pozitivno utječu na poljoprivrednu proizvodnju, što omogućuje veće prinose. Međutim, vinogradarske regije mogle bi proširiti svoje sortimente, zbog čega bi se izgubila regionalna obilježja vina i smanjila njihova konkurentnost.
Utjecaj klimatskih promjena na mraz
Klimatske promjene postale su veliki problem današnjice te se njihov utjecaj uočava u poljoprivrednoj proizvodnji, a isto tako i u voćarstvu. Javljaju se mnogi problemi vezani za mirovanje voćnih vrsta, prijevremenu cvatnju, pojavu raznih nepogoda (mraza, suše, poplava) i brojnih drugih stresnih čimbenika koji štetno djeluju na voćne vrste. U Republici Hrvatskoj prevladava umjerena klima te se posljednjih godina povećava srednja godišnja temperatura, zime postaju sve blaže, a u vegetaciji se javljaju mrazovi i ekstremne suše. Zadatak voćara je ublažiti negativno djelovanje klimatskih promjena na proizvodnju voća te prilagoditi tehnologiju uzgoja i sortiment voćne vrste s obzirom na klimu određenog područja.
Utjecaj klimatskih promjena na veliku visinu snijega
Jače smanjenje snježnog pokriva u budućoj klimi očekuje se u onim predjelima koji imaju najveće snježne pokrove (Gorski kotar i ostali planinski krajevi).
Utjecaj klimatskih promjena na pojavu toplinskog vala i sušu
Povećanje broja sušnih razdoblja očekuje se u praktički svim sezonama do kraja 2070. godine. Ljeti se očekuje porast broja vrućih dana što bi moglo prouzročiti i produžena razdoblja s visokom temperaturom zraka (toplinski valovi).

Izvor: Izvješće Europske agencije za okoliš o klimatskim promjenama, Izvještaj o procijenjenim utjecajima i ranjivosti na klimatske promjene po pojedinim sektorima, - Strategija prilagodbe klimatskim promjenama za Republiku Hrvatsku

Prilog 1 – Grafički prikaz procesa kod dešavanja prirodne nepogode

SHEMATSKI PRIKAZ SLIJEDA RADNJI U SLUČAJU PRIRODNE NEPOGODE

Prilog 2 - Važeća Odluka o povjerenstvu za procjene šteta od prirodnih nepogoda Općine Breznica

REPUBLIKA HRVATSKA
VARAŽDINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA BREZNICA
Općinsko vijeće

Klasa: 021-05/17-01/04
Ur.broj: 2186/023-01-17-3
Bisag, 28.06.2017.

Na temelju članka 29. Statuta Općine Breznica ("Službeni vjesnik Varaždinske županije" broj 32/2013.), Općinsko vijeće Općine Breznica na sjednici održanoj 28.06.2017. godine, donosi

ODLUKU
o izboru Povjerenstva za procjenu šteta od
elementarnih nepogoda

Članak 1.

U Povjerenstvo za procjenu šteta od elementarnih nepogoda biraju se:

- Stjepan Šafran iz Breznice 21 za predsjednika,
- Marko Futač iz Šćepanja 26 za člana,
- Krešo Kovačević iz Borenci 21 za člana.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom vjesniku Varaždinske županije“.

Predsjednik Općinskog vijeća
Goran Bruči

Prilog 3 - Način procjene različitih vrsta štete po Pravilniku o Registru šteta od prirodnih nepogoda i obrasci i sadržaji Područja procjena šteta A – K sa pripadajućim priložima (tablicama)

Osnovni obrasci iz Pravilnika o registru šteta od prirodnih nepogoda

PRILOG 1

Tablica 1. Razvrstavanje prirodnih nepogoda

Šifra	Vrsta prirodne nepogode
01	potres
02	olujni i orkanski vjetar
03	požar
04	poplava
05	suša
06	tuča, kiša koja se smrzava u dodiru s podlogom
07	mraz
08	izvanredno velika visina snijega
09	snježni nanos i lavina
10	nagomilavanje leda na vodotocima
11	klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta
12	druge pojave koje ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području

OBRAZAC PN

ŽUPANIJA	
GRAD/OPĆINA	

VRSTA PRIRODNE NEPOGODE	
-------------------------	--

PRIJAVA ŠTETE OD PRIRODNE NEPOGODE

Prijavljujem štetu od prirodne nepogode u kojoj je oštećena/uništena niže navedena imovina.

Prijavitelj štete		
OIB		
Adresa prijavitelja štete		
Adresa imovine na kojoj je nastala šteta		
Kontakt		
<i>Za štete u poljoprivredi:</i>		
MIBPG		
Broj ARKOD čestice za koju se prijavljuje šteta/broj katastarske čestice		
<i>Za štete u graditeljstvu</i>		<i>(zaokružiti):</i>
Doneseno rješenje o izvedenom stanju:	DA	NE U postupku

Prijavljujem štetu na imovini (zaokružiti):	Opis imovine na kojoj je nastala šteta:
1. građevine	
2. oprema	
3. zemljište	
4. višegodišnji nasadi	
5. šume	
6. stoka	
7. ribe	
8. poljoprivredna proizvodnja – prirod	
9. ostala dobra	
10. troškovi	
11. Ukupni iznos prve procjene štete:	
Osiguranje imovine od rizika prirodne nepogode za koju se prijavljuje šteta (zaokružiti)	DA NE

Mjesto i datum:

Potpis prijavitelja štete (za pravne osobe: pečat i potpis odgovorne osobe):

PRILOG 6

GRADSKO/OPĆINSKO IZVJEŠĆE O UTROŠKU SREDSTAVA POMOĆI

NAZIV GRADA/OPĆINE:										
TEMELJEM ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE*										
RBR	IME I PREZIME	OIB	FIZIČKE OSOBE		PRAVNE OSOBE		UKUPNO		Povrat sredstava u državni proračun	Dodjela sredstava iz drugih izvora
			Broj osoba**	Iznos isplaćene pomoći	Broj osoba**	Iznos isplaćene pomoći	Broj osoba**	Iznos isplaćene pomoći		
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
	UKUPNO:									
NAPOMENA***:										

* navesti klasu i urudžbeni broj Odluke Vlade Republike Hrvatske o dodjeli sredstava pomoći

** upisati u koloni »ukupno«

*** navesti obrazloženje povrata sredstava u državni proračun; navesti druge izvore dodjele sredstava pomoći

A – Procjena štete na građevinama (Čl.6 Pravilnika)

(1) Šteta od prirodne nepogode na građevini procjenjuje se u kunama po formuli:

$$\dot{S} = C \cdot A \cdot P \cdot E$$

gdje je:

C važeća tržišna cijena (samo troškovi građenja) nove građevine po jedinici mjere (m3, m2, m1)

A veličina građevine izražena u m3, m2 ili m1

P oštećenje građevine kao cjeline koje se izražava brojevima od 0,0 do 1,0 u koracima po 0,10. Za potpuno uništenu građevinu oštećenje je P=1,00.

E koeficijent istrošenosti građevine (Prilog 3)

(2) Veličina građevine (A) iz stavka 1. ovoga članka određuje se za jedinicu mjere koja je primjerena utvrđenoj cijeni, npr. za neto površinu, za dužni metar, za kubni metar i sl.

Kod stambenih i poslovnih zgrada izračunava se bruto površina, kako bi se dobila neto površina koja je rezultat umnoška bruto površine s koeficijentom K (prilog 4)

(3) Oštećenje »P« iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo pregledom oštećene građevine.

(4) Osim navedenom formulom iz stavka 1. ovoga članka, šteta se može procijeniti i primjenom troškovničke metode, tj. izradom troškovnika radova potrebnih za dovođenje građevine u stanje prije nepogode.

(5) Za pojedinačnu štetu veću od 200.000 kuna potrebno je dostaviti fotodokumentaciju oštećene građevine.

PRILOG 3

Tablica 2. Koeficijent istrošenosti građevina

Starost građevine u godinama	Koeficijent istrošenosti	
	50 godina	100 godina
od 0 do 10	0,90	0,96
od 11 do 20	0,78	0,90
od 21 do 30	0,62	0,84
od 31 do 40	0,42	0,78
od 41 do 50	0,20	0,70
od 51 do 60		0,62
od 61 do 70		0,52
od 71 do 80		0,42
od 81 do 90		0,32
od 90 do 100		0,20
preko 100		0,20

PRILOG 4

Tablica 3. Koeficijent za izračun veličine građevine

Vrsta građevine	Koeficijent
Kamene zgrade	0,65
Starije zidane zgrade	0,70
Suvremene zidane i armiranobetonske zgrade	0,80
Zgrade od čelika i drva	0,85
Pomoćne prostorije (garaže, podrumi, stubišta, ostave, pušnice, ljetne kuhinje i sl.)	0,50

B – Procjena štete na opremi (Čl.7 Pravilnika)

(1) Šteta na opremi procjenjuje se u kunama po formuli:

$$\dot{S} = C \cdot E \cdot P$$

gdje je:

C nabavna maloprodajna cijena nove opreme

E koeficijent istrošenosti opreme u vrijeme nastanka prirodne nepogode (Prilog 5).

P oštećenje opreme koje se izražava brojevima od 0,0 do 1,0. Za potpuno uništenu opremu oštećenje je P=1,00.

(2) Pri određivanju nabavne cijene (C) iz stavka 1. ovoga članka dopušteno je uzeti cijenu najsljednije opreme približno jednakih tehničkih svojstava.

(3) Vijek trajanja opreme i koeficijent istrošenosti (E) iz stavka 1. ovoga članka procjenjuje općinsko/gradsko povjerenstvo.

(4) Oštećenje »P« iz stavka 1. ovoga članka procjenjuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo pregledom oštećene opreme.

(5) Osim formulom iz stavka 1. ovoga članka, šteta se može procijeniti i primjenom troškovničke metode, tj. izradom troškovnika radova potrebnih za dovođenje opreme u stanje prije nepogode.

(6) Istovrsna oprema procjenjuje se navođenjem broja istovrsnih komada.

PRILOG 5

Tablica 4. Koeficijent istrošenosti opreme

Vijek trajanja opreme	Koeficijent istrošenosti
Nova ili do 1/3 vijeka trajanja	1
Od 1/3 do 2/3 vijeka trajanja	0,7
od 2/3 do 1/1 vijeka trajanja	0,4
veća od vijeka trajanja	0,3

C – Procjena štete na zemljištima (Čl.8. Pravilnika)

(1) Šteta se procjenjuje za poljoprivredno, građevinsko i šumsko zemljište.

(2) Prirodne nepogode mogu uzrokovati privremeno ili trajno onesposobljavanje zemljišta.

(3) Privremeno onesposobljeno odnosno degradirano ili onečišćeno poljoprivredno zemljište je ono zemljište koje se dodatnim ulaganjima može obnoviti za namjenu kojoj je služilo prije nastanka oštećenja.

(4) Trajno onesposobljeno poljoprivredno zemljište je ono zemljište kojem je uništen gornji sloj tla sve do geološke podloge ili koje je onečišćeno štetnim tvarima koje se ne mogu poznatim stručnim postupcima odstraniti ili za koje je postupak revitalizacije zemljišta preskup.

(5) Za privremeno onesposobljeno poljoprivredno zemljište iz ovoga članka, iznos štete jednak je ukupnim troškovima materijalnih ulaganja i radova potrebnih da se navedeno zemljište dovede u približno prvobitno stanje. Kao dokaz potrebno je osigurati stručnu elaboraciju uz detaljan troškovnik ulaganja i radova. Tako utvrđena šteta ne smije biti veća od štete za trajno uništeno zemljište.

(6) Iznos štete za trajno onesposobljeno poljoprivredno zemljište iz ovoga članka, obračunava se na način da se utvrdi kategorija, bonitetna klasa i površina u hektarima, te pomnoži s odgovarajućim važećim tržišnim cijenama uzgajanih kultura u prethodnoj godini.

(7) Podjela građevinskog zemljišta iz ovoga članka u skupine (zone) za koje se koriste različite cijene, mora biti definirana aktom županije prije nastanka prirodne nepogode. Ako takve podjele nema, primjenjuju se važeće tržišne cijene građevinskog zemljišta.

(8) Procjena štete na šumskom zemljištu iz ovoga članka vrši se po istome načelu kao i procjena štete na poljoprivrednom zemljištu.

D – Procjena štete na šumama (Čl.9 Pravilnika)

(1) Za procjenu štete na šumama uzimaju se u obzir samo one šume koje se nalaze na katastarskim česticama na kojima je katastarska kultura šuma.

(2) Kod procjene štete od elementarnih nepogoda na šumama najprije treba utvrditi površine pod bjelogoričnom i crnogoričnom šumom po vrstama drveća u hektarima, a zatim drvenu masu razvrstanu na tehničko i ogrjevno drvo oštećenih odnosno uništenih šumskih sastojina.

(3) Vrijednost drvene mase iz stavka 2. ovoga članka obračunava se po cjeniku Hrvatskih šuma d.o.o. za drvenu masu stabala na panju (bez PDV-a) koji je trenutno važeći u vrijeme proglašenja prirodne nepogode (cjenik glavnih šumskih proizvoda). Iznos te štete unosi se u Registar šteta u obrazac »Šteta od prirodne nepogode na oštećenim i uništenim šumama« na način da se utvrđena ukupna vrijednost drvene mase pomnoži s faktorom oštećenja »P« čime se ukupna vrijednost oštećene i uništene drvene mase umanjuje za iskorištenu drvenu masu.

(4) Oštećenje »P« utvrđuje se pregledom oštećene šume. Oštećenje se izražava brojevima od 0,0 do 1,0 u koracima po 0,10. Za potpuno uništenu drvenu masu, odnosno kada nema drvene mase za iskorištenje, oštećenje je $P=1,00$.

(5) Štete na novopodignutim šumskim sastojinama za prvi dobni razred do 20 godina starosti utvrđuje se metodom troškova podizanja sastojina po hektaru. Iznos te štete unosi se u Registar šteta u obrazac »Šteta od prirodne nepogode na novopodignutim šumskim sastojinama« na način da se utvrđena vrijednost podizanja sastojina pomnoži s faktorom oštećenja »P« čime se vrijednost podizanja umanjuje za postotak sastojine koji nije oštećen. Vrijednost podizanja sastojine obračunava se po važećem šumsko – odštetnom cjeniku.

(6) Oštećenje »P« utvrđuje se pregledom oštećene sastojine. Oštećenje se izražava brojevima od 0,0 do 1,0 u koracima po 0,10. Kad je novopodignuta sastojina u potpunosti uništena, oštećenje je $P=1,0$.

E – Procjena štete u poljoprivredi (Čl.10 Pravilnika)

(1) Procjena štete u poljoprivredi obuhvaća procjenu štete nastale na biljnoj proizvodnji uključujući obrtna sredstva u poljoprivredi, i stočarstvu.

(2) Štete u poljoprivredi obračunavaju se prema mjestu prijave štete.

(3) Štetu u poljoprivredi mogu prijaviti svi poljoprivredni proizvođači upisani u Upisnik poljoprivrednika.

(4) Prijava štete od prirodnih nepogoda u poljoprivredi obavezno sadržava MIBPG poljoprivrednog proizvođača te ARKOD oznaku površine za koju se šteta prijavljuje ili broj katastarske čestice.

F – Procjena štete na biljnoj proizvodnji (Čl.11 Pravilnika)

(1) Procjena štete na biljnoj proizvodnji obuhvaća procjenu štete na višegodišnjim nasadima i obrtnim sredstvima u poljoprivredi uključujući gubitak priroda u kalendarskoj godini u kojoj je proglašena prirodna nepogoda.

(2) Procjena štete od prirodne nepogode na biljnoj proizvodnji utvrđuje se umnoškom poljoprivredne površine (ha) pod pojedinom kulturom oštećenom ili uništenom prirodnom nepogodom, postotkom procijenjenog oštećenja i jedinstvenom cijenom kulture.

G – Procjena štete na višegodišnjim nasadima (Čl.12 Pravilnika)

(1) Šteta na višegodišnjim nasadima odnosi se na uništenje stabala i sadnica voćaka, maslina te trsova vinove loze.

(2) Iznos štete na višegodišnjim nasadima obračunava se umnoškom broja uništenih stabala, trsova i/ili sadnica s jedinstvenom cijenom kulture.

(3) Šteta od prirodne nepogode na višegodišnjim nasadima prijavljuje se u Registru šteta na obrascu Prijava štete na višegodišnjim nasadima.

H – Procjena štete na obrtnim sredstvima u poljoprivredi (Čl.13 Pravilnika)

(1) U obrtna sredstva u poljoprivredi ubrajaju se sirovine, reprodukcijski materijal, poluproizvodi i nedovršeni proizvodi, gotovi proizvodi i tekuća poljoprivredna proizvodnja.

(2) Šteta u tekućoj poljoprivrednoj proizvodnji iz ovoga članka može nastati na žitaricama, industrijskom bilju, krmnom i ostalom bilju, livadama i pašnjacima te na voću, povrću, grožđu i maslinama.

(3) Šteta je jednaka umnošku procijenjenih količina uništenih roba i jedinstvenih cijena.

(4) Šteta na obrtnim sredstvima procjenjuje se uvidom na mjestu nastanka štete, a obračunava po vrstama roba.

(5) Šteta od prirodne nepogode na obrtnim sredstvima prijavljuje se u Registru šteta na obrascu Prijava štete na obrtnim sredstvima.

I – Procjena štete u stočarstvu (Čl.14 Pravilnika)

(1) Šteta u stočarstvu procjenjuje se samo na uginulim životinjama.

(2) Broj uginule stoke utvrđuje se po vrstama i kategorijama na način da se za svaku kategoriju stoke utvrđuje prosječna jedinična težina žive vage i važeća tržišna cijena po kilogramu žive vage. Šteta je jednaka umnošku broja komada, prosječne jedinične težine i jedinstvene cijene.

(3) Pri procjeni štete u pčelarstvu, procjenjuje se ukupan broj uginulih društava, te se primjenom jedinstvenih cijena utvrđuje šteta.

J – Procjena štete u ribarstvu i akvakulturi (Čl.15 Pravilnika)

Pri procjeni šteta u ribarstvu i akvakulturi procjenjuje se ukupna količina uginule ribe i drugih organizama u akvakulturi, te se primjenom jedinstvenih cijena utvrđuje iznos štete.

K – Procjena štete na divljači (Čl.16 Pravilnika)

Štete se za uništenu divljač obračunavaju na način da se procijeni broj uginule divljači po vrstama te pomnoži s jedinstvenom cijenom.

Podaci o razvrstavanju dobara i šifre pojedinačno po kulturama objavljuju se na Internet stranicama Ministarstva financija www.mfin.hr (ažurirani).

Prilog 3A – Bitni obrasci za popunu (u wordu)

OBRAZAC PN

OBRAZAC PN

ŽUPANIJA	
GRAD/OPĆINA	
VRSTA PRIRODNE NEPOGODE	

PRIJAVA ŠTETE OD PRIRODNE NEPOGODE

Prijavljujem štetu od prirodne nepogode u kojoj je oštećena/uništena niže navedena imovina.

Prijavitelj štete	
OIB	
Adresa prijavitelja štete	
Adresa imovine na kojoj je nastala šteta	
Kontakt	
<i>Za štete u poljoprivredi:</i>	
MIBPG	
Broj ARKOD čestice za koju se prijavljuje šteta/broj katastarske čestice	
<i>Za štete u graditeljstvu</i>	<i>(zaokružiti):</i>
Doneseno rješenje o izvedenom stanju:	DA NE U postupku

Prijavljujem štetu na imovini (zaokružiti):	Opis imovine na kojoj je nastala šteta:		
1. građevine			
2. oprema			
3. zemljište			
4. višegodišnji nasadi			
5. šume			
6. stoka			
7. ribe			
8. poljoprivredna proizvodnja – prirod			
9. ostala dobra			
10. troškovi			
11. Ukupni iznos prve procjene štete:			
Osiguranje imovine od rizika prirodne nepogode za koju se prijavljuje šteta (zaokružiti)	DA	NE	

Mjesto i datum:

Potpis prijavitelja štete (za pravne osobe: pečat i potpis odgovorne osobe):

OBRAZAC PN**OBRAZAC PN**

ŽUPANIJA	
GRAD/OPĆINA	
VRSTA PRIRODNE NEPOGODE	

PRIJAVA ŠTETE OD PRIRODNE NEPOGODE

Prijavljujem štetu od prirodne nepogode u kojoj je oštećena/uništena niže navedena imovina.

Prijavitelj štete	
OIB	
Adresa prijavitelja štete	
Adresa imovine na kojoj je nastala šteta	
Kontakt	
<i>Za štete u poljoprivredi:</i>	
MIBPG	
Broj ARKOD čestice za koju se prijavljuje šteta/broj katastarske čestice	
<i>Za štete u graditeljstvu</i>	<i>(zaokružiti):</i>
Doneseno rješenje o izvedenom stanju:	DA NE U postupku

Prijavljujem štetu na imovini (zaokružiti):	Opis imovine na kojoj je nastala šteta:		
1. građevine			
2. oprema			
3. zemljište			
4. višegodišnji nasadi			
5. šume			
6. stoka			
7. ribe			
8. poljoprivredna proizvodnja – prirod			
9. ostala dobra			
10. troškovi			
11. Ukupni iznos prve procjene štete:			
Osiguranje imovine od rizika prirodne nepogode za koju se prijavljuje šteta (zaokružiti)		DA	NE

Mjesto i datum:

Potpis prijavitelja štete (za pravne osobe: pečat i potpis odgovorne osobe):

IZVJEŠĆE O UTROŠKU SREDSTAVA ZA UBLAŽAVANJE I DJELOMIČNO UKLANJANJE POSLJEDICA PRIRODNIH NEPOGODA

IZVJEŠĆE O UTROŠKU SREDSTAVA POMOĆI

NAZIV GRADA:										
TEMELJEM ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE*										
RBR	IME I PREZIME	OIB	FIZIČKE OSOBE		PRAVNE OSOBE		UKUPNO		Povrat sredstava u državni proračun	Dodjela sredstava iz drugih izvora
			Broj osoba**	Iznos isplaćene pomoći	Broj osoba**	Iznos isplaćene pomoći	Broj osoba**	Iznos isplaćene pomoći		
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
	UKUPNO:									
NAPOMENA***:										

* navesti klasu i urudžbeni broj Odluke Vlade Republike Hrvatske o dodjeli sredstava pomoći

** upisati u koloni »ukupno«

*** navesti obrazloženje povrata sredstava u državni proračun; navesti druge izvore dodjele sredstava pomoći